

נייער פארקלאַרונג

№ 168 Łódź, Niedziela, 21 lipca 1935 r. דרייצענטער יאהרגאנג לאדז, זונטאג, כ' תמוז תרצ"ה № 168
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 טעל. 21 פערמיטאונער 6066 פון רעדאקציע און עדיטאריאט

נייער בערלינער פארזיי-פרעזידענט

פערמישט געוועזן איז די אנטי-יודישע עקסצעסעז פון 1932

געשטארבן מיכאל בערהאוויטש

פארקא, 20 (יט"א טעלעגר.)
פון ביזלעס מעלדעט מען, אז דאָרט איז גע-
שטארבן אין עלטער פון 70 יאהר דער בעקא-
טער עסקן און שרייבסטער מיכאל בערהאוויטש,
בערהאוויטש איז ווי בערהאוויטש בשעת געווען דער
פרייזשער סעקרעטער פון ד"ר הערצל.

ליציטירט 4 שרייב-מאשינען

פון דער ווארשאווער האנדלערסער-
צענטראלע פאר 300 זל.

ווארשע, 20 (טעלעגראפיש)
אין די יודישע האנדלערסער-קרייזען האט
געמאכט א געוואלדיגען רושם פאלגענדער פאקט:
פרייזשען איז אין לאקאל פון דער האנדלערסער-
צענטראלע, אויף ביזלעכע 7, געקומען א פק-
טעקטאט און ליציטירט פאר א חוב 4 שרייב-מאשי-
נען. עס האבען נישט געהאלפן קיין שום אינטער-
ווענצען און די 4 שרייב-מאשינען זענען פערקויפ-
ט געווארן פאר 300 זל.
די טעג זאל אויך דער האנדלערסער-פערבאנד
עקסמיטירט ווערען פון לאקאל.

די דאזיגע אנשטאלטען האט מען פערארענט ארויס-
געווארען בעקאטמאכונגען, אז דער אריינסטער פאר-
יודען איז פערבאטען. אין א טייל פאר-אנשטאלטען
וועלען זיך געפינען ספעציעלע ערטער פאר יודען.
בערלין, 20 (פ.טעל.)
דער פאליציי - פיהרער פון ספארט-קלוב אין
בערלין האט פונדערנעמאלס די פרויען-אפטיילונג
פון דאזיגען קלוב, ווייל די דאזיגע אפטיילונג האט
געשפילט א מענטש מיט יודישע מיידלעך.

ערשטע פערזאנלעכע פון נייעם בערלינער פארזיי-פרעזידענט

יודישע קאפערעזען ווערען 7 א וויינער

ווארשע, 20 (פ.טעל.)
דער נייער בערלינער פאליציי-פערזאנלעכע נרא-
העלדארה האט היינט פערעפנטליכט א פער-
באט, וואס שטעלט פערבאט די פאליציי שעה פאר אלע
יודישע קאפערעזען אין און אין בערלינער קרייז. די
דאזיגע קאפערעזען זענען געשלאסען ווערען 7 א וויינער
אין ווארשע. די פערזאנלעכע איז נילטונ ביז דעם 23

צייט דער ציל פון קאמף וועט זיין, אפצורייניגען
די הויפט-שטאט פון די צעשטערונגען - בערלינגען
פון די רעוואלוציאנערען, מאכנאציעס פון די
קלעריקאלע קרייזען ווי אויך פון דער פאלשעוויס-
טיידישער חוצפה.

בערלין, 20 (פ.טעל.)

דער אויפערבירער-מיניסטער פון בערלין האט
ארויסגעגעבן א פערזאנלעכע, וועלכע פערבאט דעם
אריינסטער פון יודען אין א טייל פאר-אנשטאלטען.

בערלין, 20 (פ.טעל.)
עס ווערט אפיציעל מיטגעטיילט, אז דער בערלי-
נער פאליציי-פערזאנלעכע וועט אדמיראל פאן לעווע
טראו האט זיך געווענדעט צום אינער-מיניסטער
מיט א בקשה צו בעפרייען איהם פון וויין
אמט. דער אינער-מיניסטער פריק האט די
בקשה אנגענומען מיט דער בעווארעניש, אז היינט
לער זאל אויף דעם געפן זיין הסכמה.
דער מיניסטער פריק האט בעשטימט אלס צייט-
וויילונג פאליציי-פערזאנלעכע פון בערלין דעם ביז-
הערענען פאליציי-פערזאנלעכע פון פאסטדאם, אבער
פיהרער פון שטערם - אפטיילונגען גראה העל-
דארה.

(פערזאנלעכע פון דער גראה העלדארה איז
דער וועלכער האט ארגאניזירט דעם ערשטען פאג-
ראם אויף יודען אין בערלין אויף קורפירסטענאם
אין ראש השנה 1932, א גרויסע צאהל יודען איז
דעמאלט ליבט און שווער פערוואונדעט געווארען.
יודישע געשעפטען זענען געוואונדעט געווארען.
לענדארה האט שפעטער געהאט א פראצעס. ער האט
בעקומען א קליינע שטראף, וואס ער איז אבער נישט
אפגעקומען, ווייל די נאציס זענען דערווייל געקומען
צו דער מאכט.

העלדארה איז אויך געווען איינער פון די
הויפט - בערלינגען - ערות אויפ'ן ליציטיר-
פראצעס ווענען דער רייכסמאטריסטרעס.

בערלין, 20 (פ.טעל.)

באלד נאך דער ענדערונג, וואס איז אדורכגע-
פיהרט געווארען אויפ'ן אמט פון בערלינער פאליציי
פערזאנלעכע איז פארגעקומען א קאנפערענץ, אין
וועלכער עס האבען זיך געטיילט געבעלעך, דער רע-
גירונגס-קאמיסאר ד"ר ליפערט, פיהרער פון דער
לאנד-פאליציי דאזיגע, דער פיהרער פון פארטיי-
ראיאן געליטענער, דער נייער פאליציי-פערזאנלעכע
העלדארה און דער פיהרער פון די שטורמיסטען
אולאנד.

אויף דער קאנפערענץ איז פערשטעלט גע-
ווארען, אז עס וועט געפיהרט ווערען א צוואנגס-
בייט צווישען דער פארטיי-פיהרונג און דער פאלי-
ציי.

געוועזענער דעפוטאט הרב לעוויז אויסגעשלאסען געווארען פון דער אגודת הרבנים

איהם הרב לעוויז דאך אדורכגעפיהרט אין דער
קאמיסע.

אין די רבנישע קרייזען האט מען דעריבער
נישט געוואלט, אז הרב לעוויז זאל ווייטער זיין
דעפוטאט און סענאטאר. אלס פרעזעס פון דער
אגודת הרבנים, וואלט ער ממילא געווארען א
ווייטלעכע, ד.ה. ער וואלט נאמינירט געווארען
אלס סענאטאר. דעריבער איז אנגענומען געווארען
א בעשלוס איהם אויסצושליסען.

הרב לעוויז, ווי בעוואוסט, איז געוועזען אין
דער קאמיסע פון גייסטליכע אין מיניסטעריום
פאר פילדונג און רעליגיע, וואו ער האט געדארפט
ארויסזאגען זיין מיינונג וועגען די רבנים-קאנדי-
דאטען. הרב לעוויז האט זיך אאין די פאלגען נישט
געריכטעט לויט די דירעקטיווען פון דער אגודת
הרבנים, נאר לויט די דירעקטיווען פון דער אגודת
א קאנדידאט אויף רב, וואס איז אפגעווארפן
געווארען דורך דער אגודת הרבנים, אויב ער איז
נאך געווען א מקורב פון א רבישן הויף האט

ווארשע, 20 (טעלעגראפיש)
אין די אגודת'ישע קרייזען האט געמאכט א
געוואלדיגען רושם די ידיעה, אז אויף דער לעצטער
עקסטרע-זיצונג פון דער פערזאנלעכע פון אגודת
הרבנים איז אויסגעשלאסען געווארען דער פרעזעס
פון אגודת הרבנים, דער געוועזענער דעפוטאט
הרב לעוויז. די סיבה פון אויסשליסען דעם ריישער
רב פון אגודת הרבנים זאל זיין דאס, וואס ער האט
געפיהרט א פאליטיק פון אגודת הרבנים נאך פון
דער אגודה.

2 גרויסע שרפות איז לאדז

אפגעברענט 10 וואגאנעס האלץ פון דער פירמע לאנדא און שטערנ-
פערד. - פורשטענדיג אפגעברענט די רייסעריי פון וואלה גאטליבאוויטשי

וויזענוואורם, אויף דער דאזיגער פאסעסיע געפינט
זיך די זאקען-פאבריק פון די ברידער וויזענוואורם,
די פאבריק פון נומער-אפאנעס, טעכנאנאט, די שפי-
נערי פון גאלדבערג און וויזשניצקי. די שפינעריי פון
הערש קאן און די רייסעריי פון וואלה גאטליבאווי-
טשי. נעכטען אין ווארשע זענען זיין דער צווייטער
שיכט געווען בעשעפטיגט די פאבריקען פון די ברי-
דער וויזענוואורם, פון גאלדבערג און וויזשניצקי און
פון גאטליבאוויטשי, וואו ס'האבען געארבעט 40 אר-
בייטער, פלוצלונג האט אין דער רייסעריי פון גאט-
ליבאוויטשי אויסגעבראכען א שרפה, נאך איידער
אימיצער האט זיך געוויזען ארומצוקוקען, איז שוין
דער גאנצער פארשטערבן, וואו ס'האט זיך געפיר-
טען גאטליבאוויטשי'ס רייסעריי געשטאנען אין פרא-
צעס, ס'איז געווארען א שרעקליכע מהומה. די אר-
בייטער זענען ארויס אהן די אויבער-מלבושים. אלע
איבריגע פאבריקען זענען אפגעשטעלט געווארען
און די ארבייטער האבען זיך אליין גענומען צו דער
רעטונגס-קאמיע. פאגלע זענען אויך אנגעקומען די
פיערלעשער און נאך אנטערגיטער ארבייט איז גע-
לונגען צו לינקוידען די שרפה אין דער רייסעריי.
אלע מאשינען, מאטעריאלען און דער נייער 150-
פערדינער מאטאר איז פערברענט געווארען.

געברייט געווארען. זיי זענען פערבאנדענדיג די
געווארען דורך דער טאגנאציער אפטיילונג פון די
פיערלעשער.

אין די ווארשע-הויזער אויף לובעלסקא און
ראדאמסקא גאסען איז דערווייל ענטשטאנען א
שרעקליכע פאניק צווישען די איינוואוינער, מהאט
ארויסגעטראגען די זאקען און מען איז געשרינגען
דורך די פערשטער. צום גליק האבען די פערלעשער
לאקאליזירט די שרפה, און נישט דערלאזען אז
די בנינים זאלען זיך אנצונדען.

ערשט פארטאגס האט זיך איינגעגעבען צו
פערלעשען דאס פיער. ס'זענען פערברענט גע-
ווארען 10 וואגאנעס האלץ.
די סיבה פון דער שרפה איז נישט בעקאנט.

פרייטאג 10 א זיגער אין ווארשע איז די
צענטראלע פון די פיערלעשער-אלארמירט געווארען
צו א גרויסער שרפה, וועלכע איז אויסגעבראכען
אין דעם האלץ-הויז פון לאנדא און שטערנ-פערד-
אויף גאטליבאוויטשי-גאס 55.

אויפ'ן ארט פון דער שרפה זענען ארויסגע-
פאָרען אפטיילונגען פון די פיערלעשער און
אנטיילנעמער פון אינטערנאציאנעלער - קורס בראש
מיט'ן קאמערדאנט קאזאנעלסקי.

ווען די פיערלעשער זענען אנגעקומען האט
שוין דער גאנצער לאגער געברענט. דאס פיער-
אנטרעפערנדיג אויף לייכט-ברענענדע מאטעריאלען
האט זיך פערשפרייט מיט א קאלאסאלער שנעל-
קייט. די אקציע פון די פיערלעשער איז געווען
זעהר בעשווערע, ווייל די ניי-זאשעווסקא גאס
אויף דעם ארט איז נישט ברוקירט. איין פיער-
לעשער-וואגען איז אפילו אריין אין דער בלאקע
און מ'האט איהם פון דאָרט נישט געקאנט ארויס
שלעפן.

די אקציע פון די פיערלעשער איז קודם פל-
געווענדעט געווארען אויף אפצהליטען די וואר-
שע-בנינים אויף ראדאמסקא און לובעלסקא גאס
דאן האבען די פיערלעשער גענומען צו הילף דאס
ציווילע פובליקום, וועלכע האבען זיך פערזאמלט
ביי דער שרפה, כדי פאגלע-דערזונדעמען די צונויף-
געשטעלטע קופעס ברעטער, וועלכע האבען זיך
איינער נאך דער אנדערער אנגעצונדען. בעה דער
דאזיגער אקציע זענען א צעהנדליג פערזאנען אפ-
געווארען.

הוי, נפלה עמרת ראשינו!
אסון קרה, שנלכה ונסקף לנו בעלי, אבינו, חתני, זקני, גימי ודודינו
יצחק יהודה אריזא
בגיל 64 לימי חייו
ביום השישי מת 19/7 בשעה רביעית. הלוי'ה תהיה היום גיום ראשון 21/7
בשעה 12 ממעונו ורחוב ז'ומסקי 103.
הבל על דאבדיו ולא משתבחין
משפחת המת אב רחל

די פאבריק איז נאך געוון טיילווייז פערזיכערט.

געגען די פערפאלגונגען פון קאטוילישע גייסטליכע אין דייטשלאנד

פומרי אברהם

דער קאסע אין, "העלענאו". —:— מיטגלידער פון "תומכי אורחים" קענען בעקומען הנחל-בילטעטן נאך אין דער מצרעאיינס-קאנצעטראציע ביז זונטאג 12 בייטאג.

יום אפסאחרען קיין ארץ - ישראל
פון אונזער ליבען פריינד ה'
מ. פרענקעל
וויגשען מיר א גליקליכע רייזע און א גוט צופירען
לעבען אין אונזער נייער היים.
פאמיליע קליינבוים
און לעווינסקי.

גאסמשיקטען פון
ווארשאווער
אלע קומען אויף דער רעזעסערעלונג פון
"באסטאן"
דינסטאג, דעם 28 יולי, 9 אונט
איי, "פילדהארמאניע"
באסטאן ווערט געשע. ענטגלייבט שוין צום רעזעסערעלונג

צו די ביליגסטע פרייזן פון 54 גר. ניו 1.50 און
בעזארגט אייד בעצייטענס מיט בילעטען.
בילעטען בעקומט מען שוין יעדעס מאנ אין "ערשטער-הוינקעל"
פארלויבטע 20; און דו פראג. שטאנען, גראדאטע 9, און דער
גראטע-בילאמען, וואסלויטע 68; מע די סאל. שטיינערעכער,
זינעל-באט 4. — פאר דער פארשטעלונג אונזערע-ווארט
פון א' פ. ויראדאמקי.

י"ד וואלפזאה
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
רומאנישטא 2, מע. 88-128.

ד"ר
קאנטאר
פּעטצ. פֿאַר הויט און ווענערשע
קראַנקהייטן (מענקל-שוועט)
פיעטריקאווער 90
טעל. 45-129.
מאָן אָן פון 8-2 נ"מ און פון 6-9 אָוו
Dr. med.

תעמל. 11-10
 זונטאג פון 10-11
 פאר פרויען א ספעציעלע
 אונטערזאכונג - 5-
 r. med.
trecht
 ספעציעלע ארצט פאר הויט

קרנאקא
פיערמאטאוער 10
צוריקגעב
נעמט אן ביו 8³⁰ פרייז, פון
אין פון 7-9 אה. וונטשט
אָלע אַרעט אַ
פאר אונזערע מעטאטע
פאר פארוויט א מעדיצינעל

מיליאן אהער-באדן יודישער קאלאניזאציע

דער פארלאמענט פון עקוואדאר ראטיפיצירט דעם פראיעקט

דריי אונגארישע דעלגאטען
צום 19טן יאנואר 1922
צווייטער טאג פון דעם 10טן יאנואר 1922
צווייטער טאג פון דעם 10טן יאנואר 1922

לאדזער נייעס

פאטאגראפישע פאר די נייע לעגאציעס פון דער אינפאנטאריע

(א) אין שבתות מיט די צוגרייטונגען איינצו-
פירן אין די קאפיאלע פערזענלעכע - אנשטאלט
טען נייע לעגאציעס פון די פערזענלעכע מיט
זייערע פאטאגראפישע און פאטאגראפישע פון די
משפחות זייערע, האט די לאדזער האנדלערקאמפאני
מער געמאכט די נויטיגע שריט אין דער ריכטונג
פון פערזענלעכע פאטאגראפישע אנשטאלט
טען צו בעשטעלונגען די אויסגענויטשטע פון גענע-
פערזענלעכע.

א סכסוך ביי די ברוי-ארבייטער

מען וויל רעדוצירן די ארבייטער

(א) לעצטנס זענען אין עטליכע פירמעס, וואס
פירן אויס שטעטישע פרוקטוריראציעס, די אר-
בייטער געקומען געווארן אויף 2 וואכען.
דער דאזיגער פאקט האט ארויסגעווארפן א
פערזענלעכע געמיינדע פון די רייזען פון
די סעזאן-ארבייטער, וואס דערפאר, ווייל עס איז
פערזענלעכע געווארן, אז מען איז דא אויסען
דערמיט צו רעדוצירן די ארבייטער (מחמת פו-
נאציעלע בענעפיציעס), וואס דאס וואלט אפ-
גענומען ביי די ארבייטער די מעגליכקייט פון כא-
פערן וואסערע נישט איז אפגעווארפן אויפ'ן וויי-
טער.

די ארבייטער האבן דעריבער בעשלאסען צו רי-
פערן א פערזענלעכע און געגענטלעכע זיך דער רע-
דוציע.

דעלגאציע פון פערע-יאסע- לעוויטש-לעגאציע און פון רע- זערוויסטע-קרייז ביים לעגאציע

אויסגעפירט אויף דער פייערונג קיין לעגאציע
ווי מיר האבען בשעת'ן מיטגעלייט, וועט
היינט אין קאפא פארקומען א פייערליכער אקט
פון געהערן ערד פון בערעק יאסעלעוויטש'ס קבר
פארן מארשאל פילדס-קאמפאניע.

דער דאזיגער אקט וועט טראגען א העכסט
פייערליכען קאראקטער: אין א ספעציעל-אויסגע-
פערזענלעכע אורע, וועלכע סימבאליזירט דאס
יודישע און מיליטערישע פון בערעק יאסעלעוויטש
וועט אריינגעלעגט ווערן א געזענשפערענדער פאר-
מע-אקט מיט די געהעריגע אונטערשיידענע.
צו דער פייערונג פארט ארויס פון לאדז
א דעלגאציע פון לעגאציע און פון רעזערוויסטע-
קרייז ביים בערעק יאסעלעוויטש-לעגאציע אין די
פערזענלעכע פון קאמפאניע צבי מילילער, קינסטלער
אדאמיר שיק און מיליטערישע פון דא.ק. 4
גאלדשטיין.

היינט - קרייז-קאנפערענץ פון די ציו- ניסטישע ארגאניזאציעס אין לאדזער וואיקוואדשאפט

היינט זונטאג 11 א יאנואר פריה הייבט זיך אן
אין לאדז פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע די
קרייז-קאנפערענץ פון די אפטיילונגען פון דער אל-
געמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדזער
קרייז. דאס בורא פון דער ציוניסטישער ארגאני-
זאציע האט ערהאלטען א גרויסע צאהל אומעלדונג
גען וועגן אנטהאלט פון פארשטעהער פון די פערשיי-
דענע סניפים אין דער קאנפערענץ.

אויגעניש באדא און סטעפאטש גורמא אין העלענאווי

איינער פון די בעדייטענדע פילאסאפישע
אויגעניש פאראמאכט אדורכ א קינסטלערישען
טראגעדיע פערזענלעכע שטעט פון אייראפע, דער
גרויסער אומענטום און אומענטונגליכען ערפאלג.
קיין לאדז קומט ער זונטאג, דעם 28טן ד.ה. צו
זאמען מיט דער בעקאנטער ארטיסט פון דער
באנער, סטעפאטש גורמא און וועט אונטערשטעלן
אין פארם, "העלענאווי", דער דאזיגער קאנצערט
וועט זיכער האבען דעם געהעריגען ערפאלג.

געשטארבענע דער יודישער זשורנאליסט ש. יאנוווסקי

דער פערזענלעכער איז זיט א רייה יאָהרען
אויך געווען דער ווארשעווער קארעספאנדענט פון
"נייטס פאלקסבליט".
שמואל יאנוווסקי איז געשטארבען אין עלטער
פון 44 יאָהר. ער האט איבערגעלאזט א פרוי
און צוויי קינדער.

20. נארא-לייט זענען אין די ווארשאווער תפילות

מיטשטילאוו ראגאלסקי.
ראגאלסקי איז ארעסטירט געווארען. לויט ידי-
עות האט ראגאלסקי אין יאָהר 1922 געדינט אין
אויסגעווארשונג-זאמט, און אלס ספעציעלע האט
ער זיך געשטעלט אין דער שפיץ פון דער "אויס-
שפירער" - אפטיילונג פון דער "נארא", ערטיי-
לעגנדיג פערשידענע אינפאקאמאציעס דער לייטונג
פון דער אונלעגאלער פארטיי.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów
wartościowych, złota, srebra **SAFE'u!**
i t. p., lecz zanieś je do

אדאנד, וואו פרויען זענען די פרויט-געבער און מענער זענען די הויז-זיצער

בעריהמטע אמעריקאנער וויסענשאפטלערין דאס לעבען פון וויילדע שבטים אויף א ווייטען אינזלע

צו, פליעסען מיט די הענט, מאכען הנדלעך צו די
פרויען...
מיט יאָהרען צוריק זענען די מיטגלידער פון דעם
טשאמפאלי שבט געווען מענטשן-פערסענע, די רעלי-
גיע זייערע האט געפארעט אויף דער טשאמפאלי
יונגעל זאל יונגערלייך הרגענען כאטש איין קרבן.
פאר דעם דאזיגע צוועק איז געווען איינגעפירט,
אז דער טשאמפאלי שבט פלעגט אפשווען ביי אנדערע
רע שבטים קליינע עופאלער צום ערמאנדערן. אלע
אומיגע שבטים פראטעסטירען קינדער מארד רעגעל-
מעסי, אלץ, אנשטאט אלץ אומצופרידענען די אומ-
געווינסטע עופאלער, פלעגן זיי פערמאנענט ווייטער
קינדער צום טשאמפאלי שבט צו בענוצט ווערען אלס
לעבעדיגע קרבנות. די לעצטע יאָהרען זינט דער
טשאמפאלי שבט האט אויפגעהערט צו פערנענען לע-
בעדיגע קרבנות ווערען זיי פערמאכטעט פון זייערע
שבטים...
יידער טשאמפאלי מאן איז א קינסטלער, און די
מייסטע פון זיי פראטעסטירען מעהר ווי איין קונסט.
דער דורכשניטליכער טשאמפאלי מאן קען טאנצען,
מאכען, שניצען, און אזוי ווייטער. יעדער מאן איז
פערנומען די נאנצע צייט מיט פערפאלקאמענע זיך
אין זיין קונסט. די מענער פירן א צערעמאניאלען
אופן, יעדע האנדלונג פון זייער עקזיסטענץ איז פער-
בונדען מיט עפעס א צערעמאניע, ווען איינער
טראגט פאנט זיך אן א נאנצע סדרה פון צערע-
מאניעס; מ'שוילט אויף פערשידענע פלייטען, מען
קלאפט מיט פערשידענע טאצען, מ'בעפוצט דעם
קבר מיט גראטעסעקע אומקעסע, אלע צערעמאניעס
ווערען דורכגעפירט אויסשליסליך פון די מענער.
די פרויען געהערן אין דעם קיין דירעקטען אנטהיל
נישט. די פרויען זענען נישט פערמאכטעט אין
קונסט. זיי בעטראכטען עס פאר א נארישע, "מענע-
רישע" בעשעפטיגונג.

דער עלטסטער וואו אין א טשאמפאלי פאמיליע
פיהלט זיך זעהר אומבעקוועם, אין דער געזעלשאפט
פון זיין פאטער, און דער יונגערער ברודער פיהלט
זיך שטארק אומבעקוועם אין דער געזענאווארט פון
דעם עלטערן. דערפאר אפער זענען די אנדערע קינד-
ער פריינדליך איינער מיט דעם אנדערען. דער על-
טסטער וואו פיהלט זיך אומבעקוועם אין דער געזעל-
שאפט פון זיין פאטער מחמת דעם וואס ער וויינט
דאך, אז וואס שטעלער דער פאטער וועט שטארבען
דער וואו וויינט, אז דער פאטער וויינט, וואס פארא
געדאנקען ס'באמפלען זיך ביי איהם אין מוה. דער-
פאר פיהלט ער זיך אונאנגענעם... ס'פלאגט איהם
דער געוויסען...
דער טשאמפאלי מאן איז א אייפערזיכטיגע בע-
שעפטיגט...
ער איז אייפערזיכטיג צו די אנדערע מענער,
ער איז אייפערזיכטיג צו אלע די וואס צייכענען זיך
אויס מעהר פון איהם אלס קינסטלער, אלס אקטיא-
רען, ער קוקט אויף יעדע אנדערע מאן ווי אויף א
קאנקורענט. ער איז סענסיטיוו, נערוועז, אומרוהיג,
פונדעסטוועגען עקזיסטירט ביים שבט פיליזאפיע

די אמעריקאנער וויסענשאפטלערין מארגא-
רעט מיר, האט זיך נאך וואס צוריקגעקערט פון א
לאנגער ווייטער און געפערליכער רייזע, מיר האט
פערפראכט צוויי יאָהר צווישען די ווילדע נענער-
שכטים פון דעם אינזלע ניו גיני. זי איז אהין געפאר
דען צו שטודירען די לעבענס דרכים פון די "נאטור-
מענטשן" די ארטיגע איינוואוינער זענען נאך נישט
איבערגעפירט געווארען פון דער ציוויליזאציע.
זי זענען פרומיטיוו, זיי ווייסען נישט פון קינע
קונצען, זיי זענען ווייט פון די אלע, "נארישקייטען"
און פאלשקייטען" מיט וועלכע אונזער געזעלשאפט
איז אנגעפילט.

א מערקווארדיגע ענטדעקונג האט די אמעריקא-
נער וויסענשאפטלערין געמאכט אויף דעם ווייטען
אינזלע.
זי האט שטודירט די לעבענס-דרכים פון דעם
טשאמפאלי שבט. דאס האט זי געפונען א נאנץ
אנדערן צושטאנד. ביים טשאמפאלי שבט פערמאנען
די פרויען דעם כאראקטער פון מענער, און די מע-
נער פערמאנען דעם כאראקטער פון פרויען.
פערקעהרעט יוצרות!

דאס וואס דער מאן איז אין דער היינטיגער
ציוויליזירטער געזעלשאפט, איז די פרוי אין דער
טשאמפאלי געזעלשאפט, די דאס וואס די פרוי איז
ביי אונז, איז דער מאן ביים טשאמפאלי שבט.
דער טשאמפאלי שבט פון ניו גיני האט זיך זייער
אייגענע זיטען און בערגיגעט.

ארום און ארום בעשטענעט דער טשאמפאלי שבט
פון וואסערע פונג הונדערט מענטשן. א טייל פון
דעם שבט רעדט די טשאמפאלי שפראך מיט א ביסלע
אנאנדערען אקצענט, זיי וואוינען אין דריי דערפער
ביים ברע פון דעם טשאמפאלי שבט.
פאראן א פערזענלעכע גרופע פון פופצעהן הוי-
זער וואו אלע מענער פון דעם שבט פערברענגען זיין
ער פרויע צייט, און פאראן אנאנדער גרופע הייזער,
וואס זענען בעמאכט אלס, "די הייזער פון די פרויען".
וואו עס וואוינען די פאמיליעס און וואו די פרויען
פערברענגען זייער פרויע צייט, אין יעדער בעזונדער
דער, "הויז פון די פרויען" וואוינען דריי אדער פיר
פאמיליעס. דעם גאנצען טאג וועט איהר נישט גע-
פינען קיין מאנספיל אין זיין פאמיליע-וואוינונג.
די פרויען זענען די פרויט-געבער; די מענער זע-
נען די הויז-זיצער.

גלייך פארמאגן קאנען זיך ארויס די פרויען אויף
זייערע קאדעס צו פאנגען פיש. און די מענער לא-
זען זיך ארויס כאפן א שפאציר...
די טשאמפאלי זענען א פישער פאלק, די פרויען
טאנען די שווערע ארבייט און די מענער אמוזירען
זיך...
דער טשאמפאלי שבט האט אן א שיער ימים-
טובים. יעדע ציוויליזירטע וואכען פראשטאלטען זיי
צערעמאניאלע בעלער. עס ווערט דורכגעפירט א מין
טעאטער פארשטעלונג, אין וועלכער עס בעמיליגען
זיך בלויז די מענער, די פרויען און קינדער זענען
די צווער. די מענער פאנען זיך אויס אין יום-טוב
דינע קליידער. בעהאנגען מיט פערדערען און פא-
שאנערעס. מיט געקלאכטע פנימער, די מענער טאנ-
צן.

דער טשאמפאלי שבט האט אן א שיער ימים-
טובים. יעדע ציוויליזירטע וואכען פראשטאלטען זיי
צערעמאניאלע בעלער. עס ווערט דורכגעפירט א מין
טעאטער פארשטעלונג, אין וועלכער עס בעמיליגען
זיך בלויז די מענער, די פרויען און קינדער זענען
די צווער. די מענער פאנען זיך אויס אין יום-טוב
דינע קליידער. בעהאנגען מיט פערדערען און פא-
שאנערעס. מיט געקלאכטע פנימער, די מענער טאנ-
צן.

פאלקסבלאט
נ"י ש. סוכעצה
זדראיאנא 10.

איז צו בעקומען מעגליך דעם
 נייעם
פאלקסבלאט
 ז"ש. סוכעצקה
 ודראיאוו 10

צוזאמענפאהר פון יודישע ארטיסטן אין ווארשע

דינסטאג דעם 23טן ד.ה. 10 פריה קומט פאר אין לאסאל פון יודישע ארטיסטן פערדאן אין ווארשע, די ערשטע פארשטעלונג פון צוזאמענפאהר פון יודישע ארטיסטן אין פוילען, דער צוזאמענפאהר ווערט רעפערענטירט פון אויסגעוועהלטע דעלעגאטן פון טעאטער, ראמאנטישטיי, די ארטיסטן פון ליפמאן, יצחק גורדעבער, קלמן גוט, פון די איבעריגע ארטיסטן וועלכע געפינען זיך אין לאנד אין אויסגעוועהלטע געווארען אלס לעגאט וואלף ניהווי, נתן ריכטעבער, ישעיהו צווייליך, די פערזאנלעכע פון יודישע ארטיסטן - פראווינציעלע הנהלה פאר די פראווינציעלע דעלעגאטן וועלכע קומען צום צוזאמענפאהר. 11. נ.

פיגורקעס קאווענא CAUVIN'A

מיט איינשטייליכע בעזאמקע - בעסטענדי - טיילן זענען דאס וויקאמפסע, דאס אנגענומענע און ביליגסטע אפטיהרונגס-מיטל.

פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.

צו בעקומען אין אלע אפטיקען.

א'אומגלייכער פאל

(א) אויף אנדערשע גאס האט זיך אויסגע- גלייטשט און איז געפאלען דער 38-יאריגער יצחק פיגורקעס פון אנדערשע 28.

דער פאל איז געווען אזא אומגלייכער, אז ער האט זיך צוברעכען די רעכטע האנד, פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

פאר'ן בעשווינדלען

(א) א געוויסע ראזאליא גריגע (פון שיע- ראקאוויטש 62) ווערט צוגעצויגען צו גע- ריכטיגער פערזאנלעכקייט פאר'ן אויסגארען דורך געפאלשטע דאקומענטן, מעדיצינישע הילף און עטליכע הונדערט זל. אונטערשטיצונג פון דער „אובערויטשעלעכע“.

זעלבסטמארד

(א) אויף קרוסקא 1 איז בעגאנגען זעלבסט מארד די 20-יאריגע יאנינא כמילעווסקא (פון קרעקא 11).

זי האט אויסגעטרוקען א גרעסערע דאזע דענאטאציע-ספירט, און אין א שווערע צושטאנד האט זי פאגאטאוויע פאגעסיהרט אין שפיטאל.

א גרויסע גנבה

(א) אינ'ם סקלאד פון אהרן וידעל (אגרא- דאווא 10) האבען זיך ביינאכט אריינגעקראגען גנבים, און אריינגעגנבעט פערשידענע ארטיקלען פאר א סומע פון אַזער'ן 1,000 זלאטעס.

צוריי הינטישקייטען...

פון א בלב שפיל'ן און פון א „פערליכען“ פערשוין

איינפאלען האט זיך צו איהר צוגעשטעפערט עפעס א פערשוין, און איז איהר נאכגעגאנגען, און גע- טענה'ט, אז זי געפילט איהם, אז ער האט זי ליב א. א. ו. און חוץ פון דיבור א בייס געטונג אין דער רעכטער האנד און אין פוס... מען האט צו דער מיידעל געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע.

פאליציי ווכט דעם איינערלישען אגאטע וועל- כער איז געטלאפען.

האנפערענץ פון די נאציאנאלע יודישע שולען איז מזרח-גאליציע

פאלקס און מיטעל שולען אין לעמבערג (דר. גיר ער, דר. פרידמאן, דר. פלומענטאל, קאליאמי (פריי) לייב יאפע, פשעמישל (דיר. אסטערן און דר. פריי ער), רוסעווא (ה' נייבויער), און סטאניסלאווא (איוש. דראד און דיר. שולמאן), אלס פארשטע- דערס פון פערבאנד האבען זיך בעטייליגט אין דער קאנפערענץ די ה'ה דר. ברוידא און דר. טארטאק ווער.

די קאנפערענץ איז צוגעפערענעט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דעם צירקולאר פון לעמבערגער שוליקוראטאריעס, וועגען די יודישע לעמבערגער די נאציאנאלע יודישע מיטעל-שולען און זי איז געווען געווינדעט דער ארגאניזירונג פון די יודישע לעמבערגער די צוזאמענפאהר פון דעם מצב אין די אנדערע שולען פון פערבאנד.

נאך לענגערע דעראטונגען וואס האבען געדויר- ערט א נאנצעל טאג, איז אנגענומען געווארען א ריי בעשלוסען וועגען דער ארגאניזירונג פון די יודישע לעמבערגער די דאזיגע שולען און וועגען די בעמיהונג נען וואס דארפן געמאכט ווערען אין שול קוראטא- ריום, פרי צו דערגרייכען א פראווינציעלע בעשטע- טונג פון פראגראם פון די דאזיגע לעמבערגער שול- דערענישטיווער דעגולירונג פון דער אנגעלעגטע הייט דורך דעם מיניסטעריום. ס'איז אויך איינשטי- מיט געשלאסען געווארען אויפצופארענען אלע שול- לען תיבה צוצוטערענען צום פערבאנד אלס דער צע- טראלער אינסטיטוציע פון די יודישע נאציאנאלע שולען אין פוילען.

היינט - פייערונגען צוליב די יאהרצייטען פון ד"ר טעאדאר הערצל און חיים נחמן ביאליק

הזכרתו אין דער סינאגאגע - אקאדעמיע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע - הזכרתו אין די שוהלען - אנדענק פון גרויסען ציוניסטישען מנהיג, ד"ר בנימין זאב הערצל ז"ל און פון גרעסטען נאציא- נאלען דיכטער חיים נחמן ביאליק ז"ל, מיט דער וועט צווייטערטען הרב יעקב גוטקאוויטש.

צוליב די יאהרצייטען פון שפער פון פאליטי- שען ציוניזם ד"ר טעאדאר הערצל און גרויסען יודישען דיכטער חיים נחמן ביאליק קומען היינט פאר פייערליכע הזכרות אין די שוהלען לויט פאלגענדען סדר: 8 א זיגער פריה - הזכרות אין שוהלען און פתי תפילות; 10 א זיגער פריה - פייערליכע הזכרה אין דער סינאגאגע אויף אל. קאשטשוסקי דורכ'ן קאנטאר און כאר; 11 א זיגער פריה - הזכרה אין שוהלען, „באר-מרים“ דורכ'ן חזן מיט'ן כאר.

אקאדעמיע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט 8.30 אווענד קומט פאר אין דער ציוניס- טישער ארגאניזאציע א פייערליכע טרויער-אקאדע- מיע געווינדעט דעם אנדענקען פון די גרויסע נפ- טרים.

מיט רעדעס מענוני דיומא וועלען ארויסטרעטען די ה'ה ד"ר א. ראזענבלאט, משה ליטאן, אינזש. לאנדשטאם (ווארשא) א. א.

זאמלונגען לטובת די הערצל און ביאליק - ווערדער

דאס הויפט-ביורא פון קרן קימת אין ירושלים האט פראקלאמירט אויף כ' תמוז א גרויסע זאמעל- אקציע לטובת די הערצל און ביאליק-ווערדער אין ארץ ישראל.

די זאמלונג האט זיך שוין אנגעהויבען אויך ביי אונז אין שטאט און עס איז פאראוואקסענע, אז די דאזיגע אקציע צו שאפען א אייביגע מצבה פאר די גרויסע ציוניסטישע מנהיגים וועט אדורך מיט א געהעריגען ערפאלג.

היינט פארמיטאג געשראסען די ציו- ניסטישע אגודות

צוליב כ' תמוז וועלען היינט פארמיטאג אלע ציוניסטישע אגודות וויין געשלאסען.

היינט כ' תמוז, 7 אווענד קומט פאר אין יאקאב פון „מוזח“ א פייערליכע הזכרה צום

געפיהרט זיי קייז האמבורג אדער האפענהאגען און טרלערט, אז זיי זענען אין חיפה אדער ניו-יארק

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנג אין פרייזעריי-געזעסען א געוויסער יאן מוראווטשיק, א געוועזענער בעאמטער אויף דער שוה, „פאלאנא“ מוראווטשיק האט זינען שווינדלערישע געשעפטען געפיהרט אויף פאלגענדען אופן, ער האט זיך אין

דער מ. הערצל און זיין יודענשטאם

(ענדע פון דער 6טער זייט)

רעגירונג בעשטערט צו בעווייזן די יודען פון וואסן אוי ווי איר בין געוואוינט געווען צו טרע פון זיך מיט איהם טעגליך. האב איר גענויט אן ער איז אפגעפארען פון פאריון פאר א געוויסער צייט. אין איינעם פון יענע טעג האב איר ערהאלטן טען פון הערצל'ן א בריף פון פאריון, אין וועלכען ער האט מיר געבעטן צו קומען צו איהם אין זיין הארץ טעל, אהן שחיות, דען ער מוז מיר איבערגעבען פער זענליך א זעהר וויכטיגע ענין, וועגען וועלכען ער וואלט וועלען זיך בעראטען מיט מיר. דער בריף איז געווען געשריבען אין א טאן, פון סודות און רמזים. איר האב דאן גענויט אן ער וויל זיך מיט מיר בעראטען וועגען זיינע פאמיליע'אנגעלעגנהייטן, טען, איר וועלט ער איז געווען דאן פערפאלגטערט. איר בין גלייך געלאפען צו הערצל'ן, וועלכער האט דאן געוואוינט אין וויין גיט, און איז געווארן הארץ האט מיר געזאגט, אז א'אומגליק האט נע- מוטס טרעפן מיט טאטאדאן, הערצל זעלבסט האט מיר געפערט די טיר, פון מיין ערשטען פליק אויף איהם האב איר זיך דערשראקען פון זיין אויסזעהן. איז דעם משך איר די איינציגע טען וואס איר האב איהם נישט געזעהן, אז זיין געזיכט געווען אייני- געפאלען, ווי דאס געזיכט פון א חולה. וועלכער איז געלעבן א לאנגע צייט אין וויין ארומגעבן; זיין פליק איז געווען מאדען און פול מיט סודות; זיינע האר און זיינע קליידער האבען זיך געפונען אין אומארגענוג. איר האב נאך נישט געוויסן צו פרע געלעבן א לאנגע צייט און ער שטעטען מיר מיט א גע- היימיספולער שטימע: „הער, נאך צו, פריינט! צוויי וואכען האב איר זיך געהאלטען פון אלע מיניע בעקאנטע, אין פערקלויפ פון אט דער צייט האב איר אפמאכט נישט געקענט שלאפען און יעדער שפיין האט מיר געקעלט. א'אומגליקערהערגעניש איז פארגעקומען אין מיין נייט, און די פרוכט פון אט דער איבערקעהרעניש איז א בור, וועלכען איר האב נישט געזעהן און נאכט, אין פערקלויפ פון אט די צוויי וואכען בין איר קראנק געווארען פון פיל אר- ביט און פיל דענקען, און אויפגענוג, דעם ווערט

פונם פור, וועלכען איר האב נאך וואס פערענדיגט, ווייט איר נאך זעלבסט נישט; איר ווייט נאך איינס, אז מיין לעבעדיגקייט איז ליגט בעהאלטען אין דעם דאווענען בוך... און איר בעט דיר, פריינד, אז דו זאלסט מיר ווידמען א פאך שטונדען. איר וועל דיר פארלעגען מיין נייטס מאנוסקריפט, פון אפפאנג ביזן סוף, איר וועל דיר בעטען זאלסט מיר נישט אונ- טערברעכען מיט פראגען, ביז איר וועל ענדיגען דאס לעזען, און דו זאלסט מיר זאגען אלעס, וואס איר האב אויסגעדרוקט אין אט דעם בוך, אהן נישאט פנים, זאלסט גארנישט פערבארגען פון מיר, איר וועל רוהיג אויסזעהן אלע דינע רייד, ווי ביטער זיי זאלען נישט ווין. אט די קדמה אליין האט אן געווארען אויף מיר א'אמה.

הערצל האט מיר אריינגעפיהרט אין זיין ארבייטס צימער און האט פערשלאסען די טיר. ער איז גע- פאלד איר ער צוגעטראטען צו דער פארלעגונג פון דעם מאנוסקריפט. כמעט אהן א'אומגליקערהערגעניש אונטער ברעכונג האט ער מיר פארגעלייגט מיט א נערווע- זער, ציטערנדיגער שטימע זיין בוך, „הער ווידע- שטאט! פון אנהויב ביזן סוף, איר דער צייט ווען ער האט געלעזען, האב איר זיך איינגעקוקט אין זיין אויסגעמאטערטע פנים, און האב זיך צוגעהערט צו די נייע און מאדענע געדאנקען, וועלכע ער האט אויס געדריקט אין זיין מאנוסקריפט, און איר האב ביי זיך בעשלאסען אז מיין פריינד איז אראפ פון זי- נען, נאך דעם ווי הערצל האט געענדיגט ליינען דעם מאנוסקריפט האט ער זיך געפונען אין א זעהר גע- רויסטער שטימונג, ער וועט איר שווייטן, אויך איר האב געשווייגען. מיין שווייטען איז געווען א שלעכ- טער סימן אין זיינע אויגען, און פלוצלונג האט ער זיך געווענדעט צו מיר מיט דער פראגע: „דו האסט נעהערט וואס איר האט דענק איצט איבער דער יודישער פראגע; דו זעהסט דאך די אלע געדענונגען, וואס זענען געקומען אין מיין פערהעלעניש צו מיין פאלק; איצט זאג מיר נאך, וואס איז דין מיניגן און דין אורטייל איבער מיין בוך וואס איר האב געלייגט פאר דיר, וואס פאר א איינדרוק האבען ער זאגט איר דיר מיניע ווערטער? איר בין אויף

געשטאנען פון מיין זיין און גענומען זיינע הענט און מיניע, און איר האב צו איהם געזאגט: „הער, נאך צו, מיין פריינד, דו ביזט געווען קראנק, און דין מאנוסקריפט איז א פראדוקט פון דין קראנק- הייט. דו מוזט זיך, פריינט, היילען!“

„דענקסטו ווירקליך אזוי?“ האט מיר הערצל געפרעגט א'אומגליקערהערגעניש, אלס מעדיצינער האב איר אויסגעהערט הערצל'ס דופק, זיין דופק האט זיך דער- וועגן נישט-גארמאל און איז געווען פיפערהאפט. איז א טאן פון מיטליד האב איר געזאגט צו מיין פריינד: „דו ביזט קראנק, דו מוזט זיך היילען, איר זעה, אז דין איינזענע געזונטקייט איז קאפוט. דו מוזט אוועקלייגען אויף א געוויסער צייט דין פערזע- אן א זיט און דו מוזט זיך ווענדען צו א נערווען דאקטאר!“

„מיין פערזע“, האט הערצל געענטפערט, „וועל איר ווירקליך איצט אוועקלייגען אין א זיט, נאך צו א דאקטאר וועל איר נישט געהן. נאך צום פאראן דעמונד דע ראטשילד וועל איר זיך געהן, אום פאך- צויליגען פאר איהם דעם מציית פון מיין נייטס בוך און בעווייזען איהם, אז עס איז נישטא קיין אן דער מיטל צו רעטען אונזער פאלק פון א פולשטעל- דיגער פערניכטונג, נאך ווי צו גריינען א יודישע אי- טאנאמישע מדינה, און נעהמען אונזער שיקאגא אין אונזערע אייגענע הענט, איר וועל איהם בעווייזען אז אלע זיינע מיליאנען וועלכע ער גיט אלס צדקה צו אונזערע פריידער, זענען אריינגעווארפען, ווען עס זאל זיך נישט גרינדען קיין „יודענשטאט“. אויך וועל איר בעווייזען אז עס איז א קרימינעלער פער- ברעכען און א אייביגע שאנד פאר דער ראטשילד פא- מיליע צו צוואלבען דאס וועט פאלק זאל צו גרונט געהן אין די גלות לענדער, איר וועל פאר ראטשילדן פארליינען מיין גאנצען אויסגעארבייטען פלאן, ווי אויך ער זאל געגרינדעט ווערען די יודישע מדינה. ער זאל דאס וויסען!“

איר האב איהם געבעטען ער זאל עס נישט טון אבער מיניע ווערטער האבען נישט געמאכט קיין איינדרוק אויף הערצל'ן, און ווען ער האט מיר געזאגט אז א פאך טען ארום אן ער האט געשקט פער פאסט דעם מאנוסקריפט פון זיין „יודענשטאט“ קיין וויינען צו דעם דאקטור ען אויבער ראבינער דר. משה גידעמאן, אום ער זאל איהם לאזען וויסען זיין

אורטייל איבער דעם, און אין פאל ער איז איינגע- שטאנען מיט איהם זאל ער איהם העלפען בעאייני- פלעסען די יודישע מיליאנערען און ווי זאלען זיך בע- טייליגען אין דער גרינדונג פון דער יודישער מדינה אויסהערענדיג הערצל'ס בעריכט, האב איר גלייך געשיקט א מעלעגראם צו דער הויפט-פאסט אין וויינ- מיט דער ביטע, זיי זאלען נישט צושטעלען הערצל'ס מאנוסקריפט צו גידעמאן'ען, איר האב דאס געטון צייגט אז ווען גידעמאן וועט איבערגעזען דעם מאנו- סקריפט וועט ער זיך אויך איבערצייגען אז דער פער- פאסער איז אראפ פון וויינען, און ער וועט דאס נאך נער- געבן הערצל'ס עלטערען אין וויינען. איר האב זיך גע- שראקען פאר דעם איינדרוק וואס גידעמאן בע- ריכט וועט מאכען אויף זיינע עלטערען, איר בין גע- ווען איבערצייגט אז הערצל וועלכער איז געווען פון דער נאטור ווי אויסגעשמידט פון שטאף, וועט פאלד צוריק געווען ווערען, אי קערפערליך אי נייטמיט, און דאן וועט ער זיך אליין איבערצייגען אז זיין „יוד- ענשטאט“ איז נאך דער פראדוקט פון דאס נישט- ווען וועלכע זענען קראנק געווארען פון צופיל אר- ביט, און דאן וועט ער אליין מיט זיין אייגענער האנט, פערברענען דעם דאווענען מאנוסקריפט.

דער דאקטאר שוה האט פערענדיגט זיין בעריכט מיט די ווערטער: „נישט, איר האב בעזונט הערצל'ן, נאך ער מיר. אונטער זיין איינפלוס בין איר געוואר- רען א ציוניסט, און האב זיך איבערצייגט אז נישט דער יודענשטאט, נאך דער געדאנק פון דער מעגליכ- קייט פון דער יודישער אסימילאציע צווישען די פרעם- דע פעלקער, איז א פראדוקט פון א פערריקטען גייסט.“

ווען הערצל האט אפגעדרוקט זיין בוך „הער יוד- ענשטאט“ האט ער מיר דערלאנגט דעם ערשטען עקזעמפלאר, שוה האט אריינגעזען פון זיין בוך בערשראנק דעם „יודענשטאט“, און ער האט מיר בעזונט זיין ווייטונג וואס הערצל האט אויסגעשרי- בען מיט זיין האנט אויפן מיטל-בלאט. די דאזיגע ווייטונג ענטהאלט נאך דעם בעקאנטען אויסשפראך פון נאליעל: „און דאך דעמאלט זי (די ערד) זיך“

יהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

מטע קלאס - 4-טער מאנ

50 tys. zl. — 84715
10 tys. zl. — 36330 84699
5 tys. zl. — 90172 112620
2 tys. zl. — 66492 77128
1 tys. zl. — 81193 153752 162323
zl. 500 — 2823 29126 41276 84758 93355 115737
126972 135501 169209
zl. 400 — 789 16345 53938 86661 92121 111724
133552 141028 182361
zl. 250 — 14440 31381 32801 48765 74996
84863 85334 93123 109017 120578 145336 152873
170311 176383
zl. 200 — 9182 11733 25175 34029 38351 43858
44855 57445 58476 65417 66945 67074 69542 82709
84743 95805 98839 127574 134234 140449 153104
166738 157871 162980 164886 167237 172265
176325 176061 176292 181212

Po zł. 50 z litera S zł. 150

14s 204s 786s 902 1164 283 2090s 691
890 95 3258 560s 63 75 875 89 4121 519s
830s 5090s 274s 696s 779 485 88 994s
6267 345 417 589s 7217s 824 561 908
863s 94s 8166s 612 8994 906 21s 9026
110 812s
10207s 11045 89 127 832 12003 293
303 13112s 200 394 441s 95 696 737 839
14167 359s 584 716 231528s 16008 84
532 677s 909s 22s 17207s 334 495 18049s
185 231 83 854 774 190096 514 35s 20102
21138 96 440 807 22069 189s 2938 348
64 586 23061 162 240 556 64 665 707s
29 24036 445652s 71 74 85 655 25288s
393s 749 638s 780 872s 918 78 26028 425
687 844 27032 8 124s 254851s 269 302
587 58s 770 940s 28228 94s 790s 873s
29025 565 832 937

30095 556 809 31589 802 32269 821

970s 33016s 129 44 258 517 640 883 934
34276 79 308 89 482 98569 82 35000s
27 73 341s 47 780 895 36185s 552 65
616 47 787 928 87035s 241 344s 441s 513
38062 70s 599 646 774 944s 7 39208s 676
746 815s 920s 38
40095s 391s 4s 41241 308 506 14s
41235s 73s 379 664 775 7 91 99s 896
43123s 74 218 30 40 65 432 416s 748
44008s 18 727 339s 45040s 409 782s 46
46065s 330s 448s 520 639 65s 85s 47178
498 543 7 601 78s 811 20 920s 63s 48055
183 255 574s 8 712s 528489 902 49091
255s 96 432 604 737
50261 74s 690 985 5177 517 688 810
61 727 61722 59 200 322 634 64138 303
512 48s 81 689 89 71183s 901 55 759
983 56030s 98s 594 604 848 962 94 57015
410 665 79 57473 58006 178 310 712
21 22 78 59040s 364s 508 46 940 97s
60031 166s 404 55 506 653 735 940
61431s 582s 67s 649 808 62143 233 305
440 90 511 20 827 985 63036s 116s 265
850 934 52s 64007 13 29 105 211 340
666s 740 820s 954 65038 31235s 450
91 899s 66179 214 76517 817 67009s 63
172 806 20 68030 71 273s 318 50 525s
55s 611 767 916876 69011s 46 421 43s
738

70116 222 51 536 715 56 81 992 955

85 71147s 314s 585 627 734 975s 72090
100 25 376 435s 74 44 623 37 760 31
76119 78 243441531 85s 718 727 99 74
74107s 316 734 131 781s 844 73 75036
386 560 606 803 941 76014s 82 116s 30
31 840 79 88 405 571 86 602721 86s 826s
77006 81 190s 227 843 994s 78285 619

901 22 79125 203 400s 535 734s 78 835

80137s 57s 228s 606s 7 803 25 697
81144s 548 663 53 82097s 104 66s 98
584 775 879 88096s 171 474s 720 84116
356s 460 542 724 49 887 981s 85065
92 816 91886088 332s 66 479 87012 335s
409s 6670 770 97 870 83124 335 719s 96
89228s 635s 913 58
9000 12 316 21 410 13 72 689 91384s
57s 505 37 864 8 841 952 92118s 297
341 4 47 66 590s 79 97 831 68 93000
214s 88 473s 576 92 667 77 973 94050s
274s 400 827 95153 232 48 482 909 98s
96648s 88 356 69 820 44 940 97241s 90
385 320 43 48 710 51 800s 98466s 619
66 844 82 99020s 32 204709 899s 957
100015 16 225 36 362 583 604 10165s
79s 102221 382 587s 103285 524 8s 819
26 104015 503 74 829s 105017s 206 735
106040 288 634 755s 107182 312 406 34s
664 96 916 38 76 108277 426s 590 92 621
70s 89 757 842 64 19065 114 391 601s
23 885

11089s 311 452 111194 358 74s 709 55

829 112032 137 287 84797 11339s 30
688 5 4 581 114860 70 617 69s 759 898s
904 115146 528 28s 609s 75 116309 803
112633 321s 573 716s 118014s 233 62 72
84s 947 531 919 119143 209 587 618 91
890

120138 358 272 411 34 73 521 611

710 10822 121198 308 74 888 984 —
122009 132 287 52 600 51s 61 738 95
995 123278 378 559s 124070 198 817 698
940 90s 125388 460 840s 911 44s 79 —
126299s 459s 572 127010 187 535 659
691 94 128230s 400 50s 622 724s 32
129089s 135 28044867 664 89s
130113s 201 51s 367s 20 985 131386 508 635s
132126s 266 96 358 686 861s 133010 48s 79 95s
5 159 332s 712 968 88 92 134088 277s 319s 23
424s 666 71 814 98 272 135073 91 398 443 845s
126200 324 275 789 808 49 957 137116 434s 598
796 136124 202s 12s 43 350s 57s 402 750 942
139099 145 423 530s 786 933s

140169s 79 270 441s 598 614 812 40 121254s

379 505 613 774s 800 40 71 969s 142094 223 27
430s 704 835 949 143182 260 375 965s 144038 284
331 536 145233s 362 992 845 94s 146148 458s
693 794 800 60s 989 147157 515 616s 804 904
148103s 474s 629 973s 149076 114 229s 444 565s
784 803
150122s 573 722 829s 151035 148 463s 583s
730 152430 575s 602 86 708 876 153390 576s 85
739 955 61 154122 531s 96s 721 855 155351 5
474 76 52 663 56 835 155150 33 38s 9s 441s 7
65 70 839s 965s 157400 693 819 158175s 327
562s 819 84 159450s 9 550s 76 735s
160163 425 564 673 973 161184 316s 824s
162060s 746 901s 93 163118 678 86s 990 164004s
393 814s 968 165200 626 31 738 976 164408 88s
682s 750 959s 167750s 826 936 168370s 565s
169053 138 572 604 39 54 877s 936
170320s 774s 837 171018s 81 487 935s 172033
262s 310 862 173754 75 99 913 174123s 674s 701
175012 21 73 94 110 358s 526s 694 751 176001
16s 126s 273 654s 710s 862 177073s 132s 403 86
627 774 902s 178527 179115 41s 418s 559 763s 79s
887s 84
189129s 207 19 426s 525 714 49 181230 372
423 60 651 700 9 289s 182096s 558 67 611s 764
999s 183484 206 78 463s 951 184184s 360 570 621s
44 886 931s

I CIAGNIEM.

zl. 100.000 — 23864 41096
zl. 10.000 — 53708 179843
5 tys. zl. — 117884 189403
2 tys. zl. — 87589 109070 124980
1 tys. zl. — 1296 57960 113772
zl. 500 — 56583 65671 86291 121276 130333
100.000 — 186284 173872

zl. 400 — 24905 48198 65646 73059 83602

88596 92902 95060 120379 126898 127502 180494
134632 152390 175055
zl. 250 — 5919 27139 37339 77019 119123
123485 126652 153639 139536 148266 166434
zl. 200 — 1900

היינט זינטאג א פדיהמארגען | היינט גארטן-הערדוילונג | אין

העלענאון לטובת תומכי=אודמים

היינט, וועטמאך דעם 21-טען קומט פאר און הע-
לענאוו, א גארטען-פערוויילונג דעם הייליג-
פערציין, „תומכי אורחים“. די פערזענליכע פער-
שפּרעכט צו זיין זעהר אינטערעסאַנט. ס'מערט ארויף
פער געהימטער אומזיסט מיכאל זינש, וועלכער
איז דער שטאַלץ פון דער פּוילישער ביהענע און עק-
ראס. ס'וועט אויך אומערמטען די פּוילישע אר-
בעטן. היינט דורטא קאנאזשעווסקא ווי אַלע ווערט איינע
אַרבעט און הערליכע פאסטען. אַלע מערענע זענענער
נעמט אַנטייל דער סימפאנישער אַרקעסטער פון 40
פערזאָן אונטער דער לייטונג פון דיר. ס. פערטוש-
קא.

ס'איז דערפאר צו ערוואַרטען, אז די בעפעלעך-
רונג וועט נערן פערזענלעך היינט די גארטען-פערווייל-
ונג און העלענאוו, בכדי מאַטשירעליש צו הייליג-
קומען דעם „תומכי אורחים“ ביים פיהרען די פער-
זענליכע סימפאניסט.

היינו, זונטאג וועט, "פערלישמערל" טעאטער
געבען א פריהמארגען - פארשטעלונג אין ווישניא -
ווא גורא אין דעם לעזנאנטען קאפע-דאנציג לאקאל
עליטע" (וויילא ראפפאקארט). עס וועט געגעבען ווער
דען א ספעציעלער פראגראם.

פרייטאג איז מארגנקומען די פרעמיערע 16
דער מייערליכער מוזיקאלישער קאמעדיע „דער
היינטיקער“ מיטן רויסקען מאטערקאנצער קינסט-
לער הודוונג זאק און דער מאטערלעך דער גוי-
לער קינסטלער הודוונג זאק האט זיך פגעוויזן
פארן עולם אין גאר א נייער ראש אלס א פריי-
ליכער אמעריקאנער יינגערמאנשייט, וועלכער האט
פגעוויסערט דאס פובליקום מיט זיין רייזיגקייט.

היינו ווערט ווייטער געשפילט, דער לוי.
דיקטייטער, 9.15 אָווענד. ביטאָ ווערט געשפילט
אויפֿן אָלגעמיינעם ספרעטאָג „דער גולן“ מיט
לדיווי וואָס איז דער הויפטראָל.

היינט ווערט ווייטער געשפילט דאס שטארק
אויסגענומענע רעפארטאזש - שטיק „באסטאן“
רעזשן ד"ר בראנדער.
דאס שטיק ווערט געשפילט די לעצטע 3 טעג,
אירדעס קומט די פרעמיערע „טרופע טאנענצאפ“.

Dr. med. P. Braun
ספעציאליסט פאר היים און ווענערישע קראנקע
נעהמט אן פון 1-8 און פון 4-8 און.
Ceglina 4, tel. 100-57.

Dr. H. LUBICZ
med.

סדר היות. ווענערישע און געזעלעכעס קרענקע.
ציענעלניאנא 7 (פריהער 43), סעל. 114-32
עמפאנגנס-סער'ן 10, 8-12 און 8-5 ארענד
זונטאג פון 9-11 בייטאג און יום-טוב פון 1-9
פאר דאנען - א בעזונדערער ווארטע-זאל.

לעטשנ' צע
פאר וועגעריש קראנסע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
דאדו, וואוואדקא 1
מטל 120-73
טעטיג פון 8 פרייז ביל 9 אדעגער.
וועגעריש-האנדל, מענטשעוועכע
און הוימ-האנדל פון
אנגענוס פון ברום און אורז
די פערזאנלעכע-סטאנד
און טעטיג א באגלייטער פאר
פאר פרויען א ספעציאלער וועגער-
און פערזאנלעכע 3 זי.

 אמבלי גסטע
קויפט איהר נאר
אין דער ערסטער
פירמע
J. B. WŁKOWYSKI
ראדו, נארוואוויטשא 11
טעל. 137-70
עסוסיאירט זייט 1896.
וויסער אויסגעהל פון קינדער-וועגלעך,
עטלעכע-זעטען, מאטערצען, איי-קאסטעס,
עטלעכע-זעטען א.ד.גל.
ווערענט רי אדרעס!

מודעה. ברוך-הראנה!
 לידענדע אויף פערשידענע רופטורען,
 פערקרימאנען פון רוסען-ביין, פיס און
 הויפטערס!
א הילף און א רפואה!
 ביי ווינקעל, נופעל, בויך און קיסערנען אויך אין
 געפעהרליכסטען צושטאנד ביי מענער, פרויען און
 קינדער, ספעציעלע הילף ביי פרויען, מאטערברוך,
 מאנען און נירען-ברוך!
ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אה
 בלויטען אפערעציעס און געזאגט אן ערנעכטיגונג
 נישט און ראטעוועט איער געזונד פל-זמן ס'איז נאך
 צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענטשן-קאפ,
 די קישקעס ווערען פערדרעסט און מ'קען בראנדירן ווערען, דורך מין מעטאדע
 ערשטענדע ספעציעלע גומי-הילף-פאנדאטשען, וועלכע האלטען צו די גרעם-
 מע פערנאכטליכסטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען
 הארדיקאל מיט גארנאמע. מין ספעציעליטעט איז אויך: הייל-אפא-
 רעטען און גארטעטען נאך דעם מיטטעס און פראפעסאר ד"ר האפמאן,
 ד"ר העכסלען און ד"ר מארלאט, גענוען פערקריפלינגען, פערקרימטע
 פרייצעס, פיס, הויפטערס ווי אויך שמערצעדע פלאג-פיס, פאר אמפון-
 טריטע-אינוועלידען און מעדיקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט),
 גימ, אהאלטען זיך פון מאנען, קישקעס און געזינד-מאטער, עמפעהל איד
 ספעציעלע הייל-פאנדאטשען לויט דעם מיטטעס און פראם, ד"ר גרענאלד,
 דער אמטער בעריהמער איז נאנץ פוילען פון אינווער-

ויטעלטס-פראַעסאַטאָר אָנטערקענט
ספעציאַליסט
Ortoped **NAZAN RAPAPORT**
מיט 80 יערהיינער פראַקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אָן
פון 9 פרייה ביז 1 בייטאָג אין פון 3 ביז 7 אַחוועד
איז לאדן, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קרענקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.
דאב קזאג רב ג.
איך דריק אויס מיין הערציגען דאנק דעם ה' ספעציאַליסט מאָר ברויך.
לידענדע, אַרטאָפּעד. דיר. נאָמאָן ראַפּאַפּאָרט, וואוינאָמסט פילסוד-
סקיעגא 23 פאר די רעטונג פון אַ גרויסען ברויך, אין אַדאָג דעם
פערלעגענע אַ ספעציאַלען היילגומי-פאַנדאָוש דאָס זיין מעטאָדע פיהל איך מיך
היינט גאָנץ געוונדן אין אַז דער אַרטיסט פּעהיג.
מיט אַכטונג
דוד נאָלדפערנ.

קריינע אנאנסע
1 זלאטי **אנאנס** פון 15 ווערמער 1 זלאטי

R-Y-T-R-O,
szczytna miejscowość górską. Plaży
dł. Popradem, Pensjonat „Podhale”
kuchnia, poleca pokoje słoneczne
konami 2-3 osobowe. Światło elek-
tryczne, radio, ogród. Na miesiąc sier-
pnia ceny ryczałtowe, 4-tygodniowy po-
rządek z pełnym (1 razy dziennie) pierw-
szorzędnym utrzymaniem zł. 135.
Zaproszenia kierować: Zarząd Pensjonatu
„Podhale” Rytyr.

ראה לעז

Lokal na warsztat, fabryczkę, skład, istnieje instalacja siły, do wynajęcia. Południowa 28.

א געווערעב אין א גרעסערען הויף
א לעבער אדער גארעזש, איבער 40 ביי
50 קו. מ. אין דער געגנט פון פלעץ
וואס געשטוי ביי 6-8 ער שטופען ווערט
געזוכט. אנגעלדונגען אין אדמיני. סוף
דער צייטונג אונטער "Solidna fabryka"

Poszukuję 2 panienki lub 2-óch panów do spania w oddzielnym pokoju przy małej i lepszej rodzinie. Wiadomość Żydowska 15 II wejście, II p. m. 57

א שטוב מיט א קיך, פארטער, צו
סערדינגען אויף ארבייט. צו ערפאהרען
פארשעטשאט 29, ביי דעווין. 1996

פערשידענעם

א קוואליפיצירטער זעצער זוכט
סין זאפארט א פאסטען, עווענטועל אויף

צו ה' ה. ראבנאווסקי, פאלידאגאוו 28
2-טער הויף, פארטער, מאר ⁶⁴ Zecer,

Buchalter-Bilansista
Na stanowisku przyjmuje do pro-
wadzenia księgi handlowe. Za
uznanie ksiąg gwarantuje kaucja

Leon Krell, Piotrkowska 79 m. 40
tel. 145-64.

אויף be-jot געדער zagat מאַשינען
אָפערטען אין דער אַדמיניסטראַציע אונז
טער "zagat" 906

אויפפאלערונג

דערמיט פֿעדער איך אהף דעם ה' **דיים סאוואווסקי.** געלעדקא 10
זא ער זאל מיר ערלעדיגען בין פֿאַנטאָ
דעם 22-סטן ד. ה. י. 41 זל. אין
דעם כ״חב שוין אַ ווירקאָ, אין גנצווע
פֿאַל וומל איך געצוינגען זיין איבערצוגע
געבען דעם ווירקאָ דעם קאָמערק.
Boleslaw Winczewski

Dr. W. EYCHNER
med.
מריען-קרנגהייט
צענערלינג 4, מער. 134-72
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג
און פון 6.30 ביז 8.30 אדער
אין לעמטשיצער ווערשער 17
פון 12-10 היינט.

DR. MED.
J. Weller
chor. wewnętrzne
powrócił
przyjmuje czasowo ul. Żwirki 28 (Karola)
telefon 121-62 od 5.30—6.30.

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
צעגעניאנא 30
נעהמט אן טעגליך פון 4-7 און
טעג 16-22

r. med. Niewlażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס
און הויט-קראנקייטען, בעהאנדלונג
סוף מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעג. 59-40
פראגמ. 1-טער שמאק.
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אה.
וונטאן און יום-טוב פון 9-1 מערמאטא.
פאזיטערער ווארטע-זאל פאר מוזע

ה'יפמ מן דער
ערשטער קונדע
קינדער-וועגלעך.
מעטל-בעטען.
אויכעבעטע-אין

וועקשטעל פון שירמס
און שפאציר-שטעטעס
ס. פייגענבוים
לאדו. נארוטאוויטשא 19
ספעקולעס און ריכטן אויסוואהל פון
קליינטע און מעלד-שירמס און
ספעקעס צו האנדלונג-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפערמאציען פון שירמס און ספעקעס.

בעה אנממאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז מײן סאדע-וואסער-
פאבריק איז איבערגעטראגען געווארען
אויף פילסודסקיעגא 69
יעדע בעשעסעלונג ווערט פינקטליך ערשטריגט.
ספעצ. קריינט באפלאנעט וואסער מיט איין אויף שבת
100-48

MOTORY

elektr.

KAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przelączniki gwiazdki i rozruszniki własnego wyrobu

WARSZTATY REPERACYJNE,

zawijanie maszyn. Instalacje elektryczne

Reklamy neonowe

Ż. J. Reicher i S-ka, Łódź
 Łódź, ul. Piotrkowska 28, tel. 21-000

כ'ויל קיפסן 2 זאקען מאסען
יטעם, אירעל' אדער קארנא' ב
על 2/42 אדער 2/20 ווי אויך
שול-מחשין אין גוטען צושטאנד. א
ען אונטער, זאקען-מאשינען אין אדמ

עם ווערט געזוכט א גוטע מאן
געדין צו סוויטערס ווי אויך א גי
אויספערטיגער, פיעטיקאטור 79 וו.

פרייטאָג ביי דער וואַרשאַ-וויס
באַהן 6,45 האָב איך פּערלירען
ברוינע סעקע מיט ווערט-זאַכען, וו

האבען גישט קיין גוצען פאר'נאנדע
אבצוברענגען געזען בערלינונג אין אדע
יסטראציע.

די פאגראמעז ארייף יודעז איז דייטשלאנד

די לעצטע געשעהענישען אין בערלין, דער פאג' ראם אויף יודען אויפ'ן סורפריטענדאם האבען געמאכט א שפארטען רושם אין דער גאנצער וועלט. די אייראפעאישע פרעסע וואכט די סיבות, וואס עס האבען געקענט יודער ארויסרופען אין אימיטירען מאמענט אזא ארגאניזירטען אנגריף אויף יודען — ווייל אז דער פאגראם אויף יודען איז געווען ארגא — נזירט מצד דער נאציאנאל — סאציאליסטישער פארטיי מיין אין דעם צווייטעלען קיינער נישט. בכלל וועט מען אין דער לעצטער אנטייודישער העלע, וואס האט זיך איצט בעניט אין דייטשלאנד אויף אלע געביטען א סימן, אז דער אדויטאלער פליגעל דער נאציאנאל — סאציאליסטישער פארטיי, וואס איז זיט די פלומטע געשעהענישען פון 80 יוגי פון פריענאגענטען יאָהר געווען אראפגעשטעלט אויפ'ן צוועטן פלאץ, אין ווידער געווארען טעטיג. די לעצטע געשעענישען פון בערלין מעלדען, אז דער בערלין

סיטאדאורען די דאזיגע עלעמענטען. דער קאפראל אין ווידער געווארען דער אנדערגריכטפארער אויטאמאביל טעט פאר די הויךגעשטעלטע אין דער הילטעריס, מיטען בערלין, געווארען, וואס אין דער רייכס וועהר האבען זיי געמוזט אריין אין דער ראנג פון געוועזליכע עלטנער. די מאכט פון רייכסוועהרמינסטערס און פון דער מיליטערישער אנהייבונג וואקסט פון טאג צו טאג. אלץ רופט ארויס פון די נאציאנאל — סאציאליסטען די מורא, אז דייטשלאנד וועט אייננעכ פון א נאציאנאל — סאציאליסטישער מלוכה אין א פערזאנלעכען אויטאמאטישען מיליטערישען מלוכה. מען איז דערוועג צוגעטרעטען צו מאפאליזירען די כחות מיט דער הילף פון די אמאליגע דעמאקאטישע מיליטען ווי אנטיסעמיטיזם, אנטיאטאליזם, אנטיאריסטאטיזם א.א.וו. און מען וויל אזוי ארום דערגרייכען דעם ציל. דעריין פון נאך גענומען ווערען אין אכט, אז

דעם לעפענסניואו פון די מאסען. דער דאזיגע פאליס אפער פון טאג צו טאג. שאכט וועט דעריין פער דעם איינציגען אויסוועג אין א פערזענלעכען עקספארט דורך א גראדירטען לעמפניג, וועלכע עס איז געשאפען געווארען א ספעציעלער פאנד. עס איז נאך א פראגע ווי עס וועלען זיך צו דעם בעציר הען צו אנדערע מלוכות, וואס דארפן דעם דעמפניג אויפגעהעמען. די לאנג איז א שווערע, קיין אויסוועג איז נישט צו זעהן, א חוץ דעם אויסוועג, וועלכען עס חלומ'ען די פיהרער פון דייטשן רירן — א מלחמה, א עראפערדינגס ציג, וואס קען לויט ווידער מיינונג, לעזען אלע דייטשע פראבלעמען. אין די אינטערעסען אפער פון אייראפא און פון דער גאנצער גערעגטע, דארף מען האפען, אז מיט דעם דאזיגען אויסוועג וועלען די אייראפעאישע מלוכות די דייטשע מאכטהאפער נישט ערלויבען זיך צו בען נוצען.

אין ווילנע האָט דער פּאַרזיצער פֿון א.ק.ק.
ברוך צוקערמאַן די טעג געהאַלטען אין קאָנסער-
וואַסאַריום אַ גרויסען רעפּערעט א.ד.ט., "אונזער
וועג אין ציוניזם".

דער רעדנער דערקלערט, אַז די אויפגאַבע
פֿון ציוניזם איז אַרייַנצוברענגען קיין א״י אין משר
פֿון די גאָלדענטע 25 יאהר פֿינף מיליאָן יודען.
די דאָזיקע ציפֿער איז נישט קיין איבערקריכטיגע
און, אויב דאָס וועט, חלילה, נישט געלונגען, וועט
ציאָראַסאַטשאַוויטש פֿאַרמיטלענדיג אַזוי
ער איז בעקאַנט פֿון וויעל אַנטיסעמיטישע איבער-
צייגונגען. דאָס האָט ער נאָך איידער היטלער איז
געקומען צו דער מאַכט אין יאהר 1932 ארגאניזירט
ראש השנה אין בערלין די בעקאַנטע אַנטי־יודישע
קאָנסעצען. בעת דער לימודיאָרציע פֿון נדחיה'ן און
וויעל הברים האָט מען אַלאַנגע צייט נישט געקענט
פעסטשטעלען צי העלדאָרף געפינט זיך נישט צוויי-
שטען די קרבנות.

וואונדער. מיט אַ קאָמבינאַציע פֿון 2 כוחות:
ציאָנאלער קאָסיטאַל און אַרבייט איז געלונגען
צו שאַפֿען דאָס היינטיגע א״י, און דאָס וויכטיגסטע
אין ציוניזם — די ציגיאָנאַלע ללוואה.

די געגנער — זאָגט צוקערמאַן — וואַרפֿען פֿאַר
דער הסדרות, אז מיר שטעלען העכער די אינטערעסן
סען פֿון קלאַס איבער די אינטערעסען פֿון פֿאַלק
די דאָזיקע פֿאַרהוואַרפֿען וענען אָבער נישט בע-
גרינדעט.

פֿאַר'ן צוואַנציקסטן יאָר די אַראַבער — זאָגט
ה' צוקערמאַן, — איז נישטאָ זיך וואָס צו שרעקען.
ווייל ביי ווער ביזאָניטען צוואַנציקסטן יאָרצייט,
בעצען זיי דערנעמען, ביז מיר וועלען דאָרט אַרייַבן
ברענגען נייע פֿינף מיליאָן יודען, אַרום און אַרום
אַמהעכסטען ביז 2 מיליאָן.

שיטטעל זיך אָבער די פֿראַגע, צי די רע-
גירונג וועט צו אַזע ענטוויקלונגס-פֿראַגעס דער-
לאָזען? אויך איז די דעם פרט אַבער מיר שוין אַ-

עס זיין אונזער אייגענע שולד.
אפשטעלענדיג זיך אויף דער קאמפארטראַפֿאַלער
פרנסה-לאָזיקייט פון יידען אין גלות און אויף
די שרעקליכע רדיפות איבער די דייטשע יודען,
געהט דער רעדנער אריבער צו דער אויפגאבסט-
פערהייט פֿון ארץ-ישׂראל פֿאַר אַ ברייטערער
ידישער אימיגראַציע.

ביים היינטיגען טאָג פֿערנעמען די יודען ס״ה
9 פּראָצענט פֿון דעם גאַנצען שטח אין א״י, און
אויף דעם שטח איז געלונגען אויפֿצושטעלן אַ
מוסטער-האַפטע ווירטשאַפֿט מיט אַ בעפעלקערונג
פֿון 350 טויזנד יודעס און 200 טויזנד נישט-
יודען.

אזוי אונז זענען 91 פּראָצענט באַדען פֿון
א״י פֿון אונז נישט בעריהרט און דאָס גאָר אויף
נישט פֿון די אַראַבער, וועלכע לעבען בלוז פֿון
און אַרום די יודען.

דער פֿאַרהונג: וואָס גרעסער מ'וואַקסט אונזער
אין ארץ-ישׂראל, פֿילן אַנדערש ווערט די בעציאָונג
פֿון דער מאַנדאַטארען-מאַכט צו אונז.

שטענדיג וועלען מיר זיך מוזען מיט דער
רעגירונג אַרומקריגען. ווען די ערליבעניש אויף
דער איינוואַנדערונג אין לאַנד און געזונד אויף
פֿיג האַלטנדיג יודען האָבען איינגעוואַנדערט אין
לאַנד 15 טויזנד יודען. ביים היינטיגען טאָג, ווען
סאיז ערליכע אַריינגוברענגען 20—50 טויזנד,
ברענגען מיר דורכשניטלעך 100 טויזנד. אין פֿיג
יאָהר צורום, ווען ס'וועט דערגרייכען די אַהער
אָפיציעלע סטאַטיסטיקסען ביז 125 טויזנד, ווע-
לען מיר פֿאָדערען אַ פֿערטעל מיליאָן. די רעגירונג
מוז זיך מיט'ן וואַוקס פֿון אונזער כּח רעכענען
און אונז נאכגעבען.

ס'דאַרפֿען אונז אויך נישט שרעקען די אַראַ-
בער מיט זייערע שיקאַקס, אויב זיי וועלען אונז
אין אַרץ-ישׂראל אַרומקריגען. זייערע שיקאַקס
זענען נישט אַרומקריגען אונז, און זייערע שיקאַקס

סאיז איבערהויפט נישט ריכטיג די בעציהות
טובּה, און די עקזעקוטיווע איז אַ פֿערדערע-
קטיווע, ווייל ס״ה זענען דאָרט פֿערדען גאָר אַ
פֿאַרשטענדער פֿון העלדנות, פֿאַר וועלכע די אַר-
גאַניזאַציע האָט גענומען אויף זיך די אחריות -
און סאָע נישט פֿערפֿיהרט.

די לעצטע עקזעקוטיווע האָט בעקומען אַ האַל-
בען מיליאָן פֿונט אַ הלוואה, דאָס, וואָס עס האָבען
פֿערזעהן די פֿאַרשידענע יודע עקזעקוטיוועס, נישט
דערשטאַנענדיג די אייגענע פֿוחות.

דער רעדנער האָט אויך בעריהרט די פֿאַרגאָ-
פֿון אַנטלויפֿען פֿון דאָרף אין שטאָט. מיר דאַרפֿען
— זאָגט ער — ביזען אַזעלכע ווירטשאַפֿטען, נישט
וואַנען די אַרבייטער זאָלען נישט אַנטלויפֿען. אַ
דעם צוועק מוזען מיר האָבען גאַנציקאַלען קאַ-
פיטאַל, וועלכען מ'שטעלעט אונז צו סמל און
מרצה-יחסד.

מיראָל לעוועטמאָן געהערט אויך צו דער פּאַרטי,
האָט מען איהם דאָך געמאַכט פּאַרוואַרדערען, אז ער
האָט נישט פּעוווּזען אויף אַ געהעריגען אופן א-
דעאיש צוזאַמענצובינדן די פּערלונגער פּאַליטי מיט
דער נאַציאָנאַל - מאַסיאַליסטישער פעוועגונג. לע-
וועטמאָן'ס פּלוצלינגע דימסיע איז דעריבער אַ וועג
דע-פּונגס, וואָס בעדייט, אז די אַדיקאַטע פּאַקטאַ-
רען אין דער פּאַרטי געהן איבער אַן אַפּענסיווע
גלייכטייט מיט די אַנטי-יודישע אַרויסטרעטונג-
גען, האָט זיך אויך אָנגעהויבען אַנ'אַקעטע גענען דעם
מאַסיאַליזם. די דעווזיען פּראָצעסען נעמען די מאַ-
נאָטן זענען איצט אַ טאַגיטאַטיווע רעזיגנאַנץ. עס
פּאַלען זויערע אַורטיילען פון עטליכע יאָהר תּפּוסה
און גרויסע געדרושטראַפֿען אויף די מאַנאַבעראַר-
דענס. עס ווערען מערעפּענאַליזע דעקלערטע נעמען
די קאַטאָלישע יוגענד-רעפּאָרטער, שוין נישט דע-
רענדיג וועגען קאַנפּליקט מיטן ביסקאָפּ פון מינס-

מיר דארפֿען דעריבער אונטערשיידן די צאָנאַלע פֿאַנדען, וועלכע וועלען אויך מיטוירקען צו דער איינוואַנדערונג פֿון די פֿאַראַויסגעזעהענע פֿינף מיליאָן יודען.

אין דער נייער עקזעקוטיווע דארפֿען זיין פֿער טראַטען אלע גרופּירונגען פֿון ציגונים, וועלכע זאלען אויספֿיהרען די וויכטיגע אַרבייטען, וואָ מיטטעהען זיי פֿאַר, און נישט שאַפֿען קיין טריר בונד פֿאַר דיסקוסיעס. פֿאַר די יעניגע אָבער, וועלכע ווילען שטערען, איז אין דער עקזעקוטיווע קיין אַרט נישטאָ.

א. י. שט.

אָנזיג פון ווירטשאפטליכען באראפטער. אין דער
געגנד פון אלעקסאנדער פלאץ אין בערלין שטופען
די היטלער וואס זינען 20 אדורכגעזען, וואס זיי
שאצן זיי אפ אויפ'ן אויג אלס נישט ארייער צו
טעלער מיט דער עצה נישט צו פערזיידען זיך אין
דער גאס נאך 10 א ווייטער אויף אונזער אויב זיי
וועלן נישט האבן גלעם. אויף דער פראווינץ,
למשל, אין העסטן ווערען זיי ווידער הענדלער פון
באמבן געשוילדיגט אין פערשליפענע פערשיידענע
סראנאטויסן פון באמבן. עס האבען זיך שטארק
פערנומעטער די שמראפען אויף יודען פאר טאמס
געזען דער „מאראף" און לעצטענס זענען ביי 333
פערזאן אויסשליסליך יודען, צוגענומען געווארען
דאס בייגערדיגעכט.

[illegible]

ד"ר מ. הערצל און זיין „יודענשטאט“

(צום היינטיגען יאהרצייט)

זכרונות פון ראובן פרייני

נייטיגע משא. מיר וואלטען מיט אונזער שווייגער, אין אט דעם פאל, פערטאריטאט אונזער נייסט, ער זאל אין אונז צעוואונגען ווערען. דו פרענסט מיך: „ווי בין איך געווארען א ציוניסט?“ איין גאט ווייסט! ווי עס שיינט האט אין מיר דער ציוניסטישער געדאנק זיך אויסגערייפט אומגעוואונטער. „מין בוך“, דער „יודענשטאט“ האב איך גע- האט געשריבען נאך איין דער צייט, ווען איך האב גע- לעבט אין פאריז. דאס איז געווען אין די טעג ווען אלעס אין מיר האט געשטרעמט, איך האב דאן טעג- לויך פערשריבען אלעס וואס געהט אין מיר פאר - מינע געפיהלען און געדאנקען, ווען עס וועט קומען די פאסטערע צייט דערפאר, וועל איך פערעפנטלעך- כען מין סאגנפוך.“

אינם יאהר 1905 האב איך זיך געענענט אין פאריז מיט דעם דאקטאר עמיל שיר (וועלכער איז דאן געשטאנען אן דער שפיץ פון וואלפישער טעלע- גראפען אגענטור), וואס איז געווען א נאכגעטער- פריינד פון הערצל, און ער האט מיר געשילדערט

דער וויכטיגסטער קאפיטאל אין הערצל'ס לע- בען געווען די איבערגאנגס-טעג פון זיין לי- טערארישער עפאכע (וועלכע האט זיך אויסגעציי- כענט מיט איהר פולשטענדיגער גלייכגילטיגקייט צו דעם שיקול פונם יודישען פאלק) צו זיין ציוניס- טישער עפאכע, פון דער גרויסער וועלט צו דער וויר- צו דער יודיש-נאציאנאלער - פון דער טעאריע צו דער פראקטיק.

אין א משך פון אייניגע מאנאטען האבען זיך געענערט די ווערטען פון זיין לעבען און פון זיין נייסט, עס איז אין איהם פארגעקומען א נאיער ליכע גרינטליכע איבערטרעניש. אין פערלויף פון די זומער-טעג, אינם יאהר 1895, זענען די יסודות פון זיין איבערליכער וועלט צוזאמענגעשטירעט אין אינגאנצען פערשוואונדען געווארען. אויף זיי ער פלאץ האבען זיך געווינען די ערשטע שפראצונג- נען פון א נייער וועלט.

אין די לעצטע צוויי מאנאטען פון הערצל'ס פאר- ריזער עפאכע האט ער אויפגעשריבען זיין בוך „דער יודענשטאט“, וואס פון איהם האט זיך אנגעהויבען א נייע עפאכע אין הערצל'ס לעבען, ניי אין דער פאקט און ניי אין אינחאלט.

אינם הודש יוני, 1897, פאר דעם ערשטען ציו- ניסטישען קאנגרעס האב איך זיך געענערט אין איינעם פון מינע ברייף צו הערצל'ן, מיט דער פרא- גנע ווי אזוי איז ער דאס פלוצלונג געווארען א ציו- ניסט? וועלכע אורזאכען, אויסערליכע אדער אינער- ליכע, האבען געשאפען די איבערטרעניש אין זיין וועלט אנשוואנג, און אין זיינע געפיהלען צו זיי- נע ווידישע ברידער?

אין זיין ענטפער צו מיר, אין א ברייף פון ער- שטען יולי, 1897 האט מיר הערצל צווישען אנדער- רעם, געשריבען פאלגנדעס:

„... אין בן גוריון דער פיהרער פון די פאליטישע ציוניסטען, הנם איך האב נישט געזוכט פאר זיך אט דעם ערשטן מאט, ווי אויך נישט קיין אנדערען אמת. איך האב גאר ארויסגעזאגט דאס, וואס איז געלעגן ביי מיר אויפן הארצען; איך האב גאר איין ווארט ארויסגעזאגט פון דער טיפעיניש פון מין נשמה, און דאס ווארט איז געווען מין בוך, דער „יודענשטאט“. און ווען נאך דאס דאווינע ווארט איז ארויסגעקומען פון מין מויל און מינע פרייד, ווי אויך מינע פרייד, האבען זיך אנגעכאפט אן מיר, זיי ביידע האבען מיר נישט אפגעלאזט, ביז וואנעם דאס ווארט האט זיך פערוואנדעלט אין א טאט, איצט נעה איך אויף אט דעם וועג מינע וויר- טער און ווייטער. ביז וואנעם עס איז מיר גאר מי- נע מינע געגאנגען פערביטערען מין לעבען און ליי- נען שפירונגלעכע און אויף דעם וועג צו מין צוועק. און ווען נאך אלעס דעם וועסטו מיר פרעגן, אויב איך האב היינט אויף דעם, וואס איך האב געלאזט הע- רען מין ווארט, וואס האט געוויינט פון מיר די רוח פון מין נייסט און וואס האט מיר געוויינט פון מינע ליטערארישע ארבייטען, וואס זענען נישט געווען ערפאלגלעך - אלזא, ווען דו וועסט מיר פרע- גען, אהא איך וואלט ארויסגעזאגט דאס דאווינע געזאגט, וואס איך היינט צוטאג, נאכדעם וואס מיר איז אוממעגלעך אויפליי צו לויפן א דאנק אט דעם ווארט, ווען קיין אנדערער וואלט איהם נישט ארויס- געזאגט דאן וואלט איך געענטפערט אויף אט דער פראגע דיינער: „וי, איך וואלט געזאגט און געזאגט, און ווען איך לאז דיר הערען מין ענטפער: „יאה“, וויל איך נישט סאכען די מינע פון א העלד, איך וויל זיך אויך נישט שפירונגלעך אלס איינער פון די הוי- לנע, וועלכע לאזען זיך פייניגען ווענען זייער גלוי- בען, א מינונג, וואס זיצט ביי אונז נאכט טיף אין הארצען. וואס געהערשט אלע אונזערע פסיכישע כוחות - אזא מינונג זענען מיר דאך געוואונדען ארויסצוגאנגען פאר דער וועלט, אום עס זאל אונז ליכטער ווערען; דען ווען מיר זאלען אויך נישט מא- כען, וואלטען מיר נישט אויסגעהאלטען די שווערע

זיינע שעהנע אויגען, און ער האט מיר געפרעגט אין א פעוואונדערנדיגען טאן: „ווי האסטו דאס געמיינט? דו ביזסט דאך אליין א יוד, און ווי קאנסטו האסען די יודישע געזעלשאפט?“ און מיר האבען וועגען דעם ענין ווייטער קיין ווארט נישט גערעדט. אויסער אין דעם קליינעם פיוואד האב איך גאר נישט נישט געקאנט בעמערקען הערצל'ס יודישקייט אינם קרייז פון אונזערע קאלענען, דייטשע און פראנ- צויזישע זשורנאליסטען, האט קיינמאל קיינער נישט פערהערט די יודישע פראגע, איך וויל היינט צו טאג נישט צי האבען אונזערע קאלענען דאן אבזוכליך אדער אהן יעדער אבזוכט זיך אפגעהיט צו בערוהרען אין אונזער אלגעמיינעם געשפערך אט די קיצעלדיגע פראגע, די פראנצויזישע שרופטשטעלער, וועלכע הא- בען זיך געפונען אינם קרייז פון אונזערע געהענטע בעקאנטע פלענען אגרופען הערצל'ן און „אנערסט“ שפאטישען טאן מיטן נאמען „פרישט“ אדער „סירי“, שער פרייני“. אלע אט די צוגעמיינענע זענען געווען נישט נאך די פרוכט פון א ליכטער איראניע, וועל- כע מען דערלויבט זיך צווישען פערשטעלער, וועלכע וועלכער עס איז געלעגן ארמו ווענען דער אסירי- שער בארד, נאך די צוגעמיינענע האבען אויך גע- האט די אבזוכט אנצווייטען אויף דער הערשאפט זוכט, וועלכע איז געווען בעהאלטען אין די טיפעיני- שען פון זיין נשמה, און דאך איז זי געווען פיהלכאר צו זיינע קאלענען.

הערצל איז געווען א פלייסיגער ארבייטער און ער האט טייל פונקטליך און זעהר שגעל דערפיהלען זיין טעגליכע פליכט צו דער „נייער פרייע פרעסע“, ער איז געווען א סאלאנ-מענש, אבער ער איז קיינמאל נישט געווען קיין „לעבערמאן“. וועלכער יאנט זיך נאך פערענענען, ער איז געווען א זעהר פערשיידע- נער מענש, זייענדיג אין אונזער קרייז, פלעגט ער זעהר ווייניג רעדן, דאס ביסעל וואס ער האט גע- רעדט איז געווען אנטהאלטען אין געלייכענע אפאר רייזעס וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט מיט זעהר שארפע פאנעטען, זיין ליבלינגס-טעמע איז געווען דער „סוויט“. א מעלאנכאלישער, פאנעטישער און ליכטי-פלאנאטישער נייסט האט דורכגעדרונגען זיין געווענע וויינע געפיהלונגען צו די פערזענלעכע דע- טעטעס געווענדיג געווען קערעקטע און דירעקטע דאך האבען מיר אלע געפיהלט, אז אין זיין זעל שלומערט א סוד, אז אין איהם ליגט בעהאלטען א געוויסע פערשליעכטע רעטעניש. וואס איז אומקלאר פלייכט איהם וועלכעס. פערזענליך האב איך שטענדיג גע- גלייבט אז עס וועט קומען א טאג און הערצל וועט זיך אנטפלעקען פאר אונז אין א נייער איבעררא- שערנער געשטאלט, נישט קיינער פון אונז, זיינע ברייף, און פריינד, האט נישט קיינער פון אט עס ווע- לען קומען טעג און אונזער פריינד וועט זיך שטעלען אן דער שפיץ פון א פאליטישער געוועזענער, דערוי- נאך אנטעכט יודישער, עס איז אנטוועהטער, אז דער קונג אויף זיין נייסט, איך דענק אבער אז נישט דער יוד, נאך דער מענטש איז איהם איז געווען בעלידיגט און איבערגעשטערט געווען דאזיגען אומגלייכען פראצעס. אויך די ליבעראלע פראנצויזען האבען זיך געפיהלט בעלידיגט און איבערגעשטערט פון די פילע פעלשונגען און פון די אפגען, ווי אויך בעהאלטענע שפירעס און נידעריגשטיגע אונטערנעם פון דעם דאזיגען פראצעס. אין וועלכען די דעאקאנאטערעטע און די געמיינסטע מענשען זענען געווען פערשעם טינט אויסצוגעפונען געצען, אין וועלכע זיי „אלען“ פערטאנען די פרייע פראנקרייך.

איך, ווי די איבעריגע פריינד פון הערצל'ן אין פאריז, האב נישט געקאנט בעמערקען, אין איהם וועלכע נישט איז איבערליכע געווענדיגע זיין וויר- טער, ביז ער האט זיך פאר אונז פלוצלונג, אהן פאר געהערטע סימפטאמען, אנטפלעכט אין זיין נייער איבערראשערנער געשטאלט, איך בין געווען דער ערשטער וועלכען ער האט זיך אנטפלעכט אין אט דער געשטאלט, די זאך האט זיך אונז געשטאלטעט אין ענדע פון יאהר 1895 איז הערצל פערשוואונד- ען געווארען פון מינע אויגען, ווי אויך פון די אויגען פון אונזערע קאלענען, אין א משך פון צוויי (ווייטער זעה רויטע זייט)

ענטשטעהונג פון גלות בבל

הויפלייט און בעאמטע זענען ארויס צו נבוכדנצר און זיך איהם איבערגעגעבען. ער האט זיי אלע גע- נומען אין געפאנגענשאפט. צוזאמען האט ער דער- מאלט צוועקנדיג היינט בבל 10 טויזענד פון די בעסטע יודען פון ירושלים, איינגעשלאסען די שטערן און שלאסערס. ער האט אויך אוועק- גענומען די אצורות פון דעם ביהמקדש, און ער האט צובראכען די גאלדענע פלים, וועלכע זענען געליבען פון שלמה המלך.

נאך אט דער מילה זענען אין ירושלים גע- בליבען בלויז איינע יודען, און נבוכדנצר האט צווייפונגעט אויפ'ן טראץ פון יהודה א פערטער פון אראפגעזעצטע קעניג. ער האט געהיטען מת- ניה, אבער נבוכדנצר האט איהם א נאמען געגע- בען צדקיהו. דער דאזיגער קעניג האט שוין גע- הערשט צוויי יאהר. אבער אויך ער איז געלאפן אין אומ'ן און אויך ער האט רעבעלירט, נבוכד- נצר ווי דער געקומען מיט זיין חיל קיין יהודה. ער האט ווידער געלאפן ירושלים, און אט די בעלאגערונג האט געדויערט ביז ט' תמוז, ווען די שטאט איז אויפגעריסען געווארען, נאכדעם וואס זי איז געווען פולשטענדיג אויסגעהאנגערט. דער קעניג צדקיהו מיט זיינע קאמפאניאנען און געהילפן זענען אין דער פרייהערדיגער נאכט- צאטלעכע פון שטאט. אבער נבוכדנצר מיט מענשען האבען זיי געקעניגט, זיי געכאפט און זיי גע- בראכט פאר דעם הערשער פון בבל. צוויי יאהר פון צדקיהו האט נבוכדנצר געלאזט שטעטען אויפ'ן פלאץ פאר'ן פערטער אייגען. ער האט דאן אויס- געשטאכען צדקיהו אויגען, און צוויי א בלינדען האט ער איהם אוועקגעפיהרט אין געפאנגענשאפט קיין בבל.

אבער דאס איז נאך נישט געווען צופרידען פון אונז נבוכדנצר. זיין האט דאן געזיגט ווען לייב- ציוניסטען, נבוכדנצר, וועלכע האט אונטערגע- דען ירושלים און זי פערברענט צוזאמען מיט'ן ביהמקדש. אט צוויי איז פארגעקומען דער ער- שטער גרויסער חורבן פון דער יודישער מדינה און ס'איז ענטשטאנען דער שרעקליכער גלות בבל.

מיר דערמאנען זיך ווידער אין א זעהר טרוי- עריגען דאטום פון דער יודישער געשיכטע אין דעם טאג, ווען נבוכדנצר מלך בבל האט עראפערט ירושלים, גיל'ה, דאס איז פונקט מיט 4260 יאהר צוריק.

נבוכדנצר איז געווארען מלך פון בבל אין יאהר 604 פאר דער קריסטליכער צייט-רעכנונג, און ער האט געקעניגט 43 יאהר. גלייך ווי ער איז אויף אויף דעם טראץ, איז איהם געלונגען צו בעזיגען די מצרים, וועלכע האבען געהאט אונאנסירט ביז צו דעם טיף פרת. דאך דעם זיג געגן די מצרים האט נבוכדנצר אראפגענידערט אין לאנד פון יהודה און האט אונטערגעווארפען אונטער זיין מאכט דעם דעמאלטיגען יודישען קעניג יהויקים. דער דאזיגער קעניג האט דריי יאהר געניצט אונטער נבוכדנצר, צום סוף האט ער רעבעלירט, און לויט ווי עס זעהט אויס האט ער געמאכט נאך אנדערע שבטים רעבעלירן. נבוכדנצר איז אליין געקומען קיין יהודה צו טערידיקען דעם אויפגעשטאנען. ער האט גענומען אין געפאנגענשאפט דעם יודישען קעניג יהויקים, און האט איהם ווארשיינליך דערשטאכען. צוועק- ווארפענדיג זיין קערפער. ס'איז נישט פערזיכענט, דאס דער דאזיגער יודישער קעניג איז ערגעץ וואו צו קבורה געקומען. צו דער זעלבער צייט האט נבוכדנצר דעמאלט פערשלאפט קיין בבל אלס גע- פאנגענע 3023 יודען.

אויפ'ן טראץ פון אונטערדריקטען לאנד יהודה איז אויף דער 18-יאריגער זון פון אונטער- דריקטען קעניג, יהויכין האט ער געוואלט. ער האט רעגירט בלויז דריי חדשים, און ער איז אויך נישט געפאלען געווארען דעם אונטערדריקער וואס האט געהערשט איבער איהם. נבוכדנצר איז ווידער געקומען מיט זיינע מענשען איהם צו פאנגען. דער יונגער יודישער קעניג האט זיך בעפעסטעט אין ירושלים, אבער ער איז בעלאגערט געווארען און ער האט זיך געמוט אונטערגעגעבן. ער האט זיין מוסער נחשתא, די טאכטער פון אלחנן אויס ירושלים. צוזאמען מיט זייערע קנעכט

די געשיכטע פון דער „דרייפוס-אפערע“

די מינונג פון גענעראל-שטאב, פון אטע הע- רצער מיליטער-שעפער און פון קריגס-מיניסטעריום איז שוין עפעס - קיין שום ספק נישט - דער שפייץ איז דער יוד - דער קאפיטאן אלפרעד דריי- פוס - ער האט דאס פערקויפט פראנקרייך פאר געלט!

נאך דרייפוס איז דאך רייך, צו וואס זאל ער ריזיקירען מיט זיין פרייהייט, מיט זיין לעבען, מיט זיין קאריערע? וועלכע מאג'יווען זאלען איהם האבען געשטימט צו געהן אויף אזא געפעהר- ליכע דרך?

די מיליטער-לייט שטעלען זיך נישט אזעלכע שטעטע שאלות. א פערטער איז געווען. אין גע- נעראל-שטאב איז פערהאן א יוד, זיין פתב יד- איוו סטנליך צום „באדערע“ - צו וואס דאך מ'זאגט נאך משה טראכטען?

נאך א חוץ מיליטער-לייט זענען גאך פעהרען אנדערע פיהרער - אנדערע מיניסטער - זיי האבען געוויסט ספקות, זיי פיהלען, אז אבא-אויסער ליכע עהנליכקייט פון א פתב יד איז נאך ווייט נישט גענוג צו מאכען אגראפענליכע פעזיליגונג און מען בעשטימט אגראפיעלע אנטקעט. און דא הייבט זיך אן א גאנצע סעריע אג- קעטעס, האט זענען זעהר אינטערעסאנט, כאראק- טעריסטיש און וואס בעווייזט, ווי וועגט מען קאן זיך פערלייגען אויף די פילומורש וויסענשאפטליכע עקספערימענט פון האנדלירטען. איצט ווייסט מען גענוי, ווער ס'איז געווען דער מנהל פון „באדערע“ - דער קאמפאניאנט

מענדאנט האנרי, וואס האט אפגעהיירט מיט דער אפערע. בערטיאן האט בעקומען דעם „באדערע“ דעם 13 אקטאבער 1894. דעם זעלבען טאג שיקט ער דעם דאקומענט צוריק, ערקלערענדיג, אז דער „באדערע“ איז אהן קיין שום ספק געשריבען גע- ווארען פון דרייפוס. שאראווי און טעיסאנער האבען זיך גענומען צו דער עקספערימענט, ווען דרייפוס איז שוין געווען אין תליסה - און זיי זענען נאכגעגאנגען נאך די אידען. בער- טיין.

ווי אזוי פארגעמערט בערטיאן? אויף א זעהר קאמפליצירטען אופן: דעם באדערע האט געשריבען דרייפוס נאך וואס ער זיך האט דאס געשריבען נישט אויף א גאטליכען אופן, ווי מען שרייבט געווענליך; ער האט דאס געשריבען קינסטליך, אליין נאכמאך- קעניג ויין אייגענעם פתב יד, און אויך אין געוויסע ערטער נאכמאכענדיג דעם פתב יד פון זיין בריד- דער. בערטיאן האט צום ביישפיל געפונען, אז ווען עס קומט איהם אויס צו שרייבען א דאפער- טע, „ס“, שרייבט ער דעם פערשטן צוויי ווי די דייטשען, און דעם צווייטען שוין פשוט, ווי די פראנצויזען שרייבען - ד.ה. אז אין „באדערע“ איז דער דאפערט „ס“ געשריבען אין א פער- קעהרטער אורדונג, צום ערשטען אויפ'ן פראנצוי- זישען און דער צווייטער אויפ'ן דייטשען אופן. פארוואס אויפ'ן פראנצויזישען?

בערטיאן האט דערויף א קלארע תשובה: אן פאל ווען דער דאקומענט וועט ענטדעקט ווערען וועט דרייפוס קאנען טענהען: „דאס האב איך נישט געשריבען, דאס האט מען נאכגעמאכט מיין פתב יד!“ (ווייטער מארגען)

טראגישער קרבן פון היטלער

(א בערגעניש אויף די אלפן בערג)

פון נ. ב. לינדער

האט א גרופע דייטשען, אנטלאפענע פון דייטשלאנד באלד נאך היטלערס אויפקום, דעם האטעל אפגעקוקט א מציאה און איהם צוריק געפונען — טאקע פאר „אייגענע געסט“, פאר נאך אונזלעכע אנטלאפענע פון היטלערס „גליקען“, ווי זיי אליין, קיין סך געסט האבן איר דעם אונזער, וואס איך בין דארט געווען, נישט געטראפען. נאך איין קליינע דייטשע פאמיליע, א פאמיליע פון דייטשלאנד, בען פערשין, האבן איר דארט בעגעגנט, — איז עס א פאמיליע, וואס איז פראי זיך מיט איהר צו בעקענען צוליב איהר מערקוירדיגער געשיכטע פון די לעצטע פאר יאהר.

דעם נאמען פון דער פאמיליע וועל איך נישט אנגעבען. איר האבן צוגעזאגט נישט אנצוגעבן אפילו דער נאמען פון דעם דארף, וואו עס שטעהט דער האטעל אין וועלכען די פאמיליע וואוינט איצט. איר וועל נאך זאגן, אז די דאזיגע פאמיליע בעשטעהט פון א פאטער, א טאכטער און א זון, וואס איז נישט קיין מענטש, נאך עפעס א פער-זעהנטיש. וואס עס כאפט אן א שוידער צו קוקן אויף איהם. אט דערפאר האבן איר פריהער גע-זאגט, אז די פאמיליע בעשטעהט פון דייטשלאנד „בען“ געשטען, כאטש אין דער אמת אין דער דייטשער דער זון, אפילו קיין האלבער מענטש נישט. דער דאזיגער זון איז עס די צענטער-פיגור אין אט דער פאמיליעס טראגדיע און איז

געווען איז עס אין א קליין עכט שוויצאריש דערפער אויפ'ן וועג פון זענענע קיין בריג, פארהערדיג צוריק פון פאריז קיין גענוא (איטאליע) איבער דער לענג פון דער שווייץ.

דאס מול, וואס האט מיר געבראכט אין יענעם דארף איז בעשטאנען פון א דעליקאטע ראמאנ-מיטער שליוות, וואס א געהענטער פריינד אין פאריז האט מיר אנפערטרוט. וואס איז די מעשה? ער האט אמאל געהאט א ראמאן מיט א יונגער שוויי צארישער סטודענטע אין אויסלאנד און האט דער-מאלט געהאט מיט איהר א קינד, א יונגער. היינט איז דאס יונגער שוין א בחור פון א יאהר דריי-צעהן. ער איז שוין לאנג צוריק אין דער שווייץ אינאיינעם מיט זיין מוטער. זי איז דארט פער-היראט און וואוינט אין א דארף נישט ווייט פון וואו. ביים הייזטען מיט איהר איצטיגען מאן האט די געוועזענע סטודענטע זיך אנגעגעבן פאר א יונגער אלמנה און דאס קינד — פאר א יתום פון איהר פערשטארבענע מאן אין אים לאנד. אויך דאס יונגער אלמנה גלייבט, אז ער איז א יתום. אזוי האט איהם די מוטער געזאגט ווען ער האט אנגעהויבן אונטערוואקסען, נאך איהר צוריקקומען מיט איהם פון אויסלאנד צו איהרען א זיידען אין דער שווייץ (קיין עלטערן האט זי שוין דעמאלט נישט געהאט).

האט איהר געוועזענער געליבער אין פאריז דער אמתער פאטער פון איהר קינד, מיר געבע-טען זיך אפגעשטעלען אין יענעם דארף, אויף מירן וועג איבער דער שווייץ און דארטען איבערגעבען דער מוטער א קליינע מתנה (אביסעל מומן) פאר דעם יונגער זון. בין איר געקומען אין יענעם שוויצארישען דארף, האבן דאס דארט דורכגעפירט די דערמאנטע שליוות און אין איין וועג זיך שוין בעקענט מיטן דארף און מיט עטליכע מענ-שען דארט. אזוי צורום בין איר אויך געקומען צו מירן מערקוירדיגער בעגעגנט דארט מיט אי-נעם פון היטלערס סאמע ערשטע קרבנות. דאס איז אנטלאפענער פיהרער פון דער געוועזענער סאציאליסטישער רעגירונג אין דייטשלאנד וועמען ווער פאטערשטע געשיכטע איר וועל פרובען דא איבערגעבען אזוי קורץ ווי מעגליך.

דאס דארף שטעהט צופונעם פון א רייזגען בארג, וואס שטרעקט זיך צום הימלע אויף א הויך פון איבער פלוצען טויזנטער. אויף דעם בארג מע שפירן פון בארג שטעט א פאלאץ, אפאלט פריזשער שלאס, געבויט אין אלטען פראנצויזישן סטיל; א הויכער, פערשפייטער דאך, בעפונעם מיט איינערציג גראטעס ארום און ארום. לאנגע שמא-לע באצאלענע ארום דעם גאנצען הויז און הויכע שמאלע פענסטער, וואס עפענען זיך ווי טירען אויף די באצאלענע ארום.

אמאל האט דער דאזיגער שלאס געהערט צו א בעריהמטען שוויצארישן אינדוסטריאליסט, א פאבריקאנט פון יעגער-אפערעטעס. דארט איז געווען ווי אומער-הייט. נאכ'ן טויט פון דעם אל-טען אינדוסטריאליסט האבן זיינע יורשים פער-קויפט דעם פאלאץ צו א בעקאנטען שוויצארישן האטעל-אונטערנעמער, וועלכער האט געהאט א גאנצע קייט האטעלען איבער דעם לאנד. יענער האט דעם פאלאץ פערוואנדעלט אין אפערעטעקלא-סיגען האטעל און ערשט מיט א יאהר צוויי צוריק

מיסטען אויסגעקליבען פאר א קרבן, פאר'ן שוין לעזאל פאר זיין פאטערס זינד. האט מען אים דעם וועג, א יונגער דעמב, אפאלטע, הויך, שטארק און שעהן ווי די וועלט, געפאקט און איהם פער-שפארט אין א קאנצענטראציע-לאגער. אפארידעל ווארט: — „קאנצענטראציע-לאגער!“ אבער וואס דאס האט דעמאלט געמיינט אין היטלער-לאנד, איז היינט שוין צו גוט בעקאנט דער גאנצער וועלט. פיהר וואכען איז אט דער יונגער דעמב, מארקט בן-יחיד, אפגעווען אין א קאנצענטראציע-לאגער אין בערלין. די הויט האט מען דארט פון איהם געשוידען מיט שטאלענע בערשטען, ער זאל זאגן, וואו זיין פאטער געהאלט זיך, אויף די פלוטיגע וואונדערן האט מען איהם זאלן געשטען, די געגל פון די פיהרער האט מען ביי איהם מיט צוואנגען געריסען, די צייחן אויסגעהאקט אפארידעל אויסגעשלאגען, די אויערען מיט הייסען זאמד אנגעפילט און צו דעם אלעמען איהם געוואונגען צו שליסלען שמוץ און אפאלט פון מענטשען און חיות. אזוי פיהר וואכען.

אויף דער זעכסטער וואך איז א פאר איינפלוס-רייכע פריינד פון דער מארק-פאמיליע קום גע-לונגען ארויסצורייסען אט דעם קרבן ביי היטלערס צעיושעטע חיות פון די געגל. א האלד-סוויטען האט מען דעם יונגעמאן ארויסגעניבעט פון דייטש לאנד און צוזאמען מיט זיין מוטער און שוועסטער איהם אריבערגעשיקט די גרעניץ צו זיין פאטער אין דער שווייץ. די מוטער איז באלד דערנאך געשטארבען פון הארצוועהטאג. זי האט נישט גע-קענט צוקוקן, וואס היטלערס מחבלים האבען פון איהר בן-יחיד געמאכט.

האט איהר איר אצא מיטן אפאלט פון דעם היטלעריזם אויף א שפיץ פון א אלפן-בארג אין דער שווייץ!

א פרוי קומט צו איהר צווייטע מאן מיט דערפאהרונג

אבער צו איהר ערשטען מאן קומט זי מיט בענקשאפט נאך ליבע און גליק

פון העדעו ברום

א מילד. ברענגט דעם מאן אפאומשולדיגען גלויבען אין איהם, און דער מאן, וואס האט ווירקליך ליב א מירדעל, קאן א סך אויפטון פאר איהר. ער קאן איבערמאכען איהר כאראקטער, ער קאן בלייבען איהר טעמפעראמענט, און ארויסברענגען ביי איהר אונזלעכע אייגענשאפטען, וואס וועלען יאצפון א גרעסערע גליק פאר ביידען. די געגנט פרוי איז מעהר געזעצט, מעהר פאזיטיוו אין איהר בעציהונג צום לעבען און דער מאן קאן זי וועגן ענדערען.

א מירדעל האט מעהר צוטוי צו דעם מאן מיט וועמען זי נעמט זיך אונטער צו פיהרען א לעבען. זי האט חתונה ווייל זי בענקט נאך ליבע, אדער נאך דער אילויט פון ליבע. זי גיט זיך איבער דעם מאן מיט דער גאנצער נשמה. איהר גליק ליגט אין זיינע הענד, איהר צוקונפט, איהר צוקונפט. ליגט אין זיינע הענד. דאס גיט דעם מאן א סך קוראזש, א סך מוט צו וואקסען צו ווערען גרעסער, צו לייגען א סאלידע פונדא-מענט פאר זיך און אויך פאר דער פרוי, וואס (ווייטער זעה 12-טע זייט)

דעם מאן. און דאס איז זעהר וויכטיג. נישט יעדער מאן וויל, אז די פרוי זאל איהם קענען אויסגעבונ-דען. ער וויל, אז זיין צוקונפטיגע פרוי זאל איהם אריינקוקן מיט פערוואונדערונג און פלוצל גלויבען אין צווייטען מאן, ווייל זי האט ליב, עס מאכט נישט אויס. וואס הארען פון צוזאמענלעבען וועלען אפער צעשטרען ביי איהר געוויסע אילויטעס וועגן איהם. וויכטיג איז, אז זי זאל האבען די אילויטעס. ווען ער נעמט מיט איהר חתונה האבען. די געגנט פרוי קאן קיינמאל נישט געבן דעם מאן דעם איינדרוק, אז זי האט אונזלעכע אילויטעס וועגען איהם. זי וויסט, אז ער וויסט, אז זי וויסט, אז זי קען איהם זעהן, און זי נעמט איהם טרען דעם אלעמען, ווייל זי וויסט, אז יעדער מיט פערמאגט זיינע חסרונות, און אז זי יארף נישט דערווארטען קיין אויסגאם.

א געגנטע פרוי האט אמאל גרעסערע שאנסען חתונה-ציהאבען ווי א מירדעל, צוליב פאלגענדע ארומשטאנדן: די געגנטע פרוי קאן די נאטור פון דעם מאן בעסער; זי נעמט איהם נישט אזוי ערנסט, זי קומט צו איהם דאס רוב מיט געלד און אמאל אויך מיט א הויז, וואס זי האט געירשענע פון איהר ערשטען מאן. וואס א טאקע ווייל זי האט שוין געלעבט מיט איין מאן, ווייט זי ווי צו כאפטען א צווייטען.

האט אבער דאס יונגע מירדעל אנדערע מעלות וואס וועגען אויבער די צווייטע-קראפט פון דער געגנטע פרוי. ווייל פיל מענער האלטען, אז א גט איז א פגומה אויף א פרוי, און אונזלעכע מע-נער וועלען אלעמאל געבען זייער פארצוג צו דער אומאפערהיידטער, אומשולדיגער מירדעל.

מען די געגנטע פרוי האבען א געוויסען רייץ פאר א מאן, מען זי קענען זיינע סדרות, מען זי טאקע וויסען דעם דירעקטען און קורצען וועג צו זיין הארץ, אבער זי האט נישט די אילויטעס און די האפנונג, וואס דאס אומאפערהיידטע מירדעל טראגט צוויין אין איהר לעבען ווען זי בעגעגנט

שיצט, און נעמריבען דעם עולם, אנדערש וואלט מען זי געווען פערשטיינענדיג; אין יעדער שטאט און יעדע שטעטלע וואס זי וועגט אדרובענפארען האט מען זיך שוין געריכט אויף איהר און געמאכט סקאנ דאלען.

דעם קעניג איז דווקא נאך דער יודיו ערנער געווארען, ער האט געבעטען צו גאט שווערע מיט'ן בישאף און קארדינאל, אז ער זאל איהם סוחל זיין פאר די זינד, און פאר דער מעטערעס, אבער עס האט נישט געהאלפען, עס האט געהאלטען אזוי שמאל מיט איהם א מען האט פון ווערסאל ארויסגעווע-רען די פרינצען און די פרינצעסעס, דער קריגס מי-ניסטער ד'אוישענסאן האט שוין געבראכט אלע דא-קומענטען און ארדנונג און געמאכט אלע פארברע-טונגען מיט דער אומער נאכצוהערן דער לויז... ער איז געווען זיכער אז דעם קעניגס שטונדען וועגן צוילטען.

האט זיך אבער אין יענעם טאג געוואונען א מילי-טערישער דאקטאר וועמען מען האט צוגעלאזט צום קראנקען קעניג, און ער האט איהם אפגעראטעוועט פון טויט.

דאס גאנצע לאנד האט פרייער אפגעטאטעט, ווען עס איז בעקאנט געווארען דאס נייעס אז דער קעניג בעסטער זיך. אין די ארימסטע שטיבלעך אפילו האט מען אנגעצונדען ליכט און געדאנקט דעם אוי-בערשטען פארום סדר, וואס ער האט געטון מיטן קע-ניג און דער קעניג אליין?

ווי נאך ער האט זיך דערהיילט בעסער אין גע-וואלט, האט ער באלד געפרעגט אויף זיין מעטערעס, וואס פאר די זינד מיט איהר האט ער געבעטען ביז גאט א מחילה.

יענעם טאג איז צו איהם געקומען געוואהר-ווער רען די קעניגין.

די ארימטע קעניגין האט זיך, געבער, געמוט ליינע געלד אויף דער רויזע, וואריס ווי פערשווער-דעריש דער קעניג איז געווען פאר זיין מעטערעס, אזוי קארב איז ער געווען פאר דער קעניגין, ווען לואי האט זי דערזעהען, האט ער זי צוגערופען און צוגעזאגט אז פון איצט אן וועט ער איהר שוין זיין טריי.

אבער לואי דער 15טער האט נישט איינמאל אפ-געגאט דעם אויבערשטען. די קעניגין און די יעזר-איטען, אזוי ניד ווי ער איז צוריקגעקומען קיין ווער-סאלי, האט ער דער מעטערעס אפגעשטאט א ווייזט אין געהיים.

(פארזעצונג — נאכערט)

שוואך מענטשעל און די אנשערענונג האט איהם אר-וועגעלעגט קראנק און דער שטאט מען. ער איז אזוי קראנק געווארען אז גאנץ פראנקרייך איז גע-ווען אין טרויער. דאס פאלק האט זיך עטליכע מאל פערמאמעלט אין די קירכען און גאט געבעטען פאר זיין געזונט. עס איז פאר אלעמען קלאר געווען אז דער קעניג האט איצט איינגעשטעלט זיין אייגען לע-בען פער צו דאטעווען דאס לאנד; ער איז צוליב דעם געפארהען אליין אויפ'ן פלאכטעפער און אט איז ער אזוי שטארקע קראנק געווארען.

און איר האבען זיך אנגעהויבען דער הערצאג'יגס צרות. דער קארדינאל האט נישט געוואלט זאגען קיין יודיו מיטן קראנקען קעניג, סידרען ער וועט זיך אפ-זאגען פון זיין מעטערעס. דער הויז קארדינאל א פרו-מער יעזוואט, האט געענטהט, אז דאס איז א גרויסע זינד, און איבער דעם געשט ער פון דער וועלט. ווען לואי האט זיך דערוואונט אז דער קארדינאל וויל מיט איהם נישט זאגען קיין יודיו, האט ער גע-הייסען רופען זיין אייגענעם קאנפעסאר, דעם יעזר-איט פאטער פערסויסן, אבער פערסויסן האט מורא גע-האט אפצוהויבען זיך מיט די קארדינאלען און ביי-שאפען, און נישט געוואלט קומען.

אט די נייעס האט זיך איינגעדריקט צעטראגען איר-בער פראנקרייך און די ערשטע האט פון דעם געלי-טען די מעטערעס איבער וועמען דער קעניג קאן זיין נישט זאגען.

„נאך איידער זי האט צייט געהאט צו אנטלויפען איז אנגעקומען דער בישאף און שטרענג בעפולען: „פרוי, דער קעניג בעפעהלט אייך צו פערנעהמען פון דאנען!“ די הערצאגין וואס איז איצט בעקאנט געווען אונטערן נאמען מאדאם דע שאטערו איז דער-שלאפען געווארען פון אזא נאכעם בעפעהל, זי איז דעמאלט געווען צוזאמען מיט איהר שוועסטער און דעם דיוק רישעליו. ביידע פרויען און דער דיוק האבען נישט געמאכט קיין לאנגע שוהיות און זענען ארויס אויף דער גאס. זי האט זיך שטילערהייט אריינגעגעבען, אין דעם הויז וואו זי איז איינגעשטא-נען, אבער דער עולם אין מען האט זיך שוין דער-וואונט וואס עס איז פארגעקומען, און מען איז גע-לאפען צו איהרע פענסטער ווי אויף א פיז וואונדער-רישעליו האט געבעטען דעם געווערנאטאך פון מען ארויסצופיהרען די מאדאם פון שטאט.

אין עטליכע מינוט ארום איז אנגעקומען א קאם-פאניע מאסעקערעס, וואס האבען די מאדאם און די שוועסטער אפגעפירט קיין פאריז. און זי האט גע-מענט דאנקען די סאלדאטען, וואס האבען זי בער

פאלד נאכגעגעבען די פאדערונגען. די מארקיוז דע לא טורניל איז געקומען אין הויז אויפן, און איהר שוועסטער, די גרעפין דע מייאז, איז אויפן אנדערען טאג ארום אין א מאנאסטיר וואו זי איז פערבלי-בען ביזן טויט אריין.

ווי נאך די מארקיוז טורניל איז געקומען אין הויז אויפן, האט זי געוואלט ווערען הערצאגין און קריגען א בעשטימטע גרויסע סומע פאר איהרע הוי-צאות, דער פערליבטער קעניג האט זיך ווידער נישט גענוגען, האט איהר געבעטען דעם טיטול און אויך בעשטימט פאר איהר די פערלאנגטע סומע געלד.

די מארקיוז טורניל איז געווען די ערשטע פרוי, וואס האט דעם קעניג איינפירט צו טון זאכען, וואס ער האט ביז איצט געבראכטעט.

עס ווערט דערציילט, אז איינמאל האט זי איהם געוואונען דעם נעחמען אויף זיך א געוויסע פער-אנטווארטליכקייט דער קעניג איז, ווי זיין שטייגער איז, געווען פויל, זיך גע'עקשנט, געווארפען זיך ווי א גארש יונגעל און דערנאך איז א כעס אויסגעשרי-גען:

— דו וועסט מיר, ווען מ'נישט איז אומברענג-זען!

— דעסטא פערסער — האט זי איהם געענט-פערט — פראנקרייך מוז האבען א טעטיגען קעניג, א פערזאנלעכע פאמיליע מיטגעשען!

און זי האט איהם געמאכט פאר א שטיקעל מען-שען. ער האט איינס יאהר 1743 שוין געהאט בער-שטימטע שטונדען פאר זיינע קאנפערענצען מיט די מיניסטארען; ער האט שוין אפילו געפרובט אנער-האלטען א שטיקעל צייט די שטעל פון אויסלאנדס-מיניסטער, און דעם 3טען מאי, 1744 איז ער אי-ליין געפארהען אויפ'ן שלאכטפערל אין פלאנדערס. די הערצאגין איז מיט איהם מיטגעפארהען, אבער זי איז געווען און די ערפיאונע שטעטלעך, כדי צו פערמירען ריכיות און סאנאראלען.

אבער לואי דער מופענטער איז פאקט געווען א

מאדאם פאמפאדור

דאס לעבען פון אנארים מירדעל, וואס די וועלט האט געשעט מיט איהר

מין ב. י. גאלדשטיין

— 2 —

בין ער האט זיך בעקענט מיט דער גרעפין דע מייאז פערטער שוועסטער, די אלמנה פון דעם מאר-קויז דע לא טורניל, זי האט געמאכט אויפן קעניג א שטארקען איינדרוק, אבער זי האט שוין געהאט א געליבטען און דערפאר האט זי צוריקגעווען דעם קעניגס אפגאטען.

לואי איז געווען און פערצווייפלונג און זיך גע-וועגט צו רישעליו נאך א צעה.

דער דיוק רישעליו איז געווען אפאלטע צום יונגעמאן, אין וועלכען די מארקיוז דע לא טורניל איז געווען פערליבט. דער כוידער דיוק האט גער-טען דעם קעניג נאכצומוט דור המלך'ס ביישפיל און אונזעשיקען דעם יונגעמאן קיין איטאליען, וואס האט דאן מלחמה געהאלטען. דור'ן האט אבער דאס גליק אפגעשפילט און פת שבע'ס מאן אין דער'היר-געט געווארען אויפן שלאכט פערל, דער יונגעמאן אבער איז צוריקגעקומען פון איטאליע א העלד, די כאראקטעריסטישע וועג נישט געוואלט הערען דעם קע-ניגס אפגאטען, און רישעליו האט זיך שיער א לע-בעריגער נישט אויפגעשטען פאר זיין נישט געלוי-בענער צעה, אבער דער פוקס האט געהאט מעהר ווי איין צעה און קאפ.

אז רישעליו האט געזעהן ווי די מארקיוז איז איינגע'קעשט'ן האט ער א שפיל געטון אויף איהר איינפירונג. ער האט אוועקגעשיקט א ספעציעלען שליח אין א דערבייאגען שטעטלע וואו עס איז גע-ווען א יונגע, פעררהמטע שעהנהייט, און זי געהיי-טען פרינצען קיין ווערסאלי.

אז די מארקיוז האט זיך דערוואונט אז מען ברענגט אראפ קעניג א שעהנער און א יונגער, רע, האט זי זיך געלאזען רעדען. זי האט געשטעלט צוויי הויפטפאדערונגען: מען זאל איהר שוין שוין טאג, די מאדאם דע מייאז, אונזעשיקען פון'ס הויז און זי זאל איהר ארט פערנעהמען. און אז מען זאל זי שטאכען פאר דעם קעניגס הויפטאמע, לואי האט

זי שטאכען פאר דעם קעניגס הויפטאמע, לואי האט

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאג

פון "נייעם פארקס בלאט"

וויכטיגע איפקלערונגען וועגן דער נייער שטייערן ארדינאנצ

נאטיצען

הער ארטיקל 387 פון התחבית-קאדעקס

דער פונקט 2 ארטיקל 387 פון נייעם התחבית-קאדעקס ענטהאלט אז בעשטימונג: דער פערזענלעכער קען שטערן ארויסצוהאן גען פון דער דירה די פערזענלעכע חפצים און ער מעג זיין אויך פערזענלעכע אויף זיין אייגענער ריזיקא, כל זמן דאס שולדיג דירה-געלד ווערט נישט בעצאהאלט אדער געזיכערט. באלד ווי דער קאדעקס פון התחבית-קאדעקס נאר געווארען פערזענלעכע, האבען מיר שוין אנגעזעהן, אז די דערמאנטע בעשטימונג שאפט אפגעשטעלעטע קאדעקס פאר די ברייטע מאסען לאקאל-טאקסירן און ספאלאקאטארען, אז מיר די הערשענדיגע פערזענלעכע פון רוב ווירטאליטעט צו די לאקאל-טאקסירן רען מוז זיך אזא בעשטימונג פערזענלעכע און קאדעקס פון אנגעזעהענע מיטפערשטענדישע און מיטפארשטענדישע.

און אין אמזון גערעדט, צי האט מען דען געקאנט ערווארטען אנדערע פאלגען פון אזא אייבי-געשטעלטע לאגע, אז דעם ערשטען בעסטען ווירט אדער א ליאדע וואס ווערט איבערגעגעבען די אומבערגעניצע מאכט פון א ריכטער און א קאמאניק איבער א היילפאלען לאקאל-טאקסירן. — א הויזוויירט מעג פערזענלעכע און א גע-ריכטע אומאויסל און און א קאמאניק דעם לא-קאטאריס חפצים אזוי לאנג, כל זמן דאס שולדיג דירה-געלד ווערט נישט בעצאהאלט. דער הויזוויירט דארף פאר קיינעם נישט בעווייזן, אז דער לא-קאטאריס איז ווירקליך שולדיג דירה-געלד און אז ער איז שולדיג גראד אזוייל, ווייל ער פארטערט. ס'קאן דאך אפשר אמאל גרייט געמאלט זיין, אז דער לאקאל-טאקסירן איז פאקטיש גארנישט שולדיג, אדער פיל וועניגער, ווייל דער ווירט פארטערט. איז דאך דעם ווירט'ס טענה נישט קיין הייליגקייט, מ'דארף דאך זיין ערקלערונג נישט אנעמען מיט בלינדען גלויבען. אפילו דאס גע-ריכט פירט דאך אויך דורך א בעווייזע-קאנטראל און נישט איינמאל טרעפט זאגאר, אז די תבועה פון הויזוויירט ווייזט זיך ארויס פאר א שפאר ביטעל איבערגעטריבען, אויב שוין נישט פאר אפסאלט גרונדלעך.

פאלט איז די בעהויפטונג פון די ווירטאליטעט, אז מיטברויכען קאנען מיר דער געשאפענער לאגע נישט פארקומען, ווייל יעדער לאקאל-טאקסירן, וועלכער איז נישט שולדיג קיין דירה-געלד, בעווייזט דאך קוויטירונג. ס'איז דאך א בעקאנטע זאך, אז פיל ווירטאליטעט, פארט יודישע, שטעלען איבער-הויפט נישט ארויס קיין קוויטירונג און אפילו דער-האלטענעם דירה-געלד.

א חזון דעם קאנען דאך דעסגלייכע ענטשטע הען סכסוכים צווישן ווירט און לאקאל-טאקסירן אפילו באדען פון קינדער דעם דינג-פאמאר ביים ארויס-ציהען זיך פון דער דירה. דער לאקאל-טאקסירן קאן נאך האבען אפגעוואלט און דער הויזוויירט קאן פאג-דעסטוועגען עס לינקענען. וואס קאן דאן טון דער לאקאל-טאקסירן, ווען דער ווירט פערזענלעכע איהם די חפצים און פארטערט פארן ליפערנען קווארטאל דירה-געלד?

ווענדען זיך אין די אלע פאלען אין געריכט?

רעכט פון צאהלער

דער שטייער-צאהלער איז בערעכטיגט מיטצו-וואוינען דעם פערזענלעכע פון די עדות און עקספערטען וועלכע ווערען ארויסגעוואלט אפילו נישט לויט זיין פערזענלעכע, נאר אויפ'ן פערזענלעכע פון דער שטייער מאכט. ער מעג אויך שטעלען צוגאב-פארענען די אויסגעפערעטע.

דערהאלטען פארפירען אויב עמיצער פון צאהלערס וואוינענען ענטווארט זיך צו דערהאלטען א פאפיר פון דער שטייער-מאכט אין זיין אפזעהענדיקייט, ווייט דאס נישט, אז דאס פאפיר איז דערלאנגט געווארען דעם צאהלער און ס'האט דעריבער פאר איהם נישט קיין שום פאלגען.

פערזענלעכע לויכטיקייט פאר שטייערען חובות

אין פאל ווען עמיצער נעמט איבער א'אנא-טערוועמונג צוזאמען מיט דער גאנצער איינריכטונג און ס'ווערט דורך א ליציטאציע, טראגט ער נישט קיין שום פערזענלעכע לויכטיקייט פאר די חובות פון פריהעריגען אייגענטימער אפילו, אויך דאן, ווען דער איבערגענומענער פירט ווייטער אין זעלבן לאקאל די זעלבע בראנזשע און די דורכגעפירט טע ליציטאציע האט נישט געזעקט דעם גאנצען שולדיגען חוב.

קאנטעס אויפן אומאזן שטייער ווי באלד דאס אויסגעשטען אומאזן-שטייער איז פארגעקומען נאכ'ן צאהלונג-טערמין פון קליינע אדער עטליכע קווארטאל-קאנטעס (וואליטעטעס) דארפן די אלע פערזענלעכע קאנטעס אין משך פון 14 טעג נאכ'ן דערהאלטען דעם צאהל-בעפעלע תיבה בעצאהאלט ווערען.

האנדערס ביכער

די בקשה וועגן ארויסגעבען א'אפאשריפט פון פראטאקאל וועגן דער קאנטראל פון די ביי-ערשטעס איז אזא אקציע פערזענלעכע מיט קאנטען, צווייטעס, מיט פערזענלעכע, פון צייט, ביז וואס, ביז ווען, בלייבט דערווייל דער פערזענלעכער לא-קאטאריס אין קלעם.

די געמאכטע פערשטעלונגען דארפן נישט בעטראכט ווערען פאר קיין וועלע חקירות, נאר ווי ערנסטע ווארענישען, ווי היינט אפגעלען, ווייל די פארשליפט, וואס גיט דעם הויזוויירט אזא אומ-דערהערטע מאכט איז אן אקראפט ערשט פון 1. יולי און שוין ווערען מיר אלאמירט וועגן מאסען סימאנס, וועלכע ווערען אנגעוואנדען וועגן מאסען לאקאל-טאקסירן מיטן חז פון דער דערמאנטער פאר-שריפט.

און דעריבער אויב דאס דאזיגע דראקאנישע געזעץ קאן נישט גענצליך אפגעשאפט ווערען, דארף עס וועניגסטענס גארעלייט ווערען אין דער ריכ-טונג, אז קיים בעקומט נישט דער הויזוויירט אויף זיין האנדלונג קיין אקציע-פערזענלעכע (פערזענלעכע) פון געריכט אין משך פון 48 טעג, מוזען די פער-האלטענע חפצים תיבה בעפרייט ווערען. פאר דעם דארף דאזיגער אויסגעשטעלט דארפן גלייך די פערזענלעכע קרייזען אונטערגענומען א'אנאנטעסיווע אקציע.

י. אינפערד.

כער איז פריי פון שטעמפער-אפצאהל אויב ווערט דערלאנגט אין משך פון 14 טעג נאכ'ן צו-זאמענשטעלען דעם פראטאקאל. פריי פון שטעמפער-אפצאהל איז דעסגלייכען אויך די אויפקלערונג פון אונטערגענומענער ברויזע די פערשטעלונג פון פראטאקאל. אונטערגענוגען פון טערמין, ווען די ערקלערונג איז דערלאנגט געווארען. די ארויסגעגעבענע אפשריפט פון פראטאקאל

ווער איז מחויב צו צאהלען מיטער-שטייער?

מיליטער שטייער וועגן מחויב צו צאהלען: (1) איבערגעטראגענע אין רעווער, (2) אנער-קענטע דורך דער פאבאר-קאמסיע פאר דינסט-פעהיגע אין לאנדשטורם מיט געוועזענער (קאט. צע) אדער אהן געוועזענער (קאט. דע), (3) אנערקענטע פאר גענצליך אונטערגענוגען צו מיליטער-דינסט (קאט. צע), (4) צוגעשליסע צו די אויסגעזעצטע קאטעגאריעס בעת'ן דינען אין מיליטער, אויב ווער פלייזשע פערזענלעכע איז נישט קיין פולע יוצא פון מילי-טער-דינסט.

ווער איז בעפרייט פון דער פריכט צו צאהלען מיטער-שטייער?

בעפרייט פון דער פריכט צו צאהלען מיליטער שטייער וועגן: (1) פערזענלעכע, וועלכע לעבען פון פערזענלעכע אונטערשטיצונג, (2) אנערקענטע פאר אפסאלט אונטערגענוגען צו מיליטער-דינסט און צוגלייך אויך צו ארבייט, אויב זיי צאהלען נישט קיין חכמה-שטייער. (3) רייווייליגע בעל א מאגיליאציע.

בליז אין געגעבענע יאהר וועגן פריי פון צאהלען מיליטער-שטייער: (1) איבערגעטראגענע אין רעווער, לאנדשטורם, אדער אנערקענטע פאר גענצ-ליך אונטערגענוגען צו מיליטער-דינסט, אויב זיי הא-בען אין זעלבן יאהר מיטגעמאכט אקטיווע מילי-טער-דינסט, (2) גערעכענע צו הילפס-דינסט, (3) פערזענלעכע, וועלכע האבען פארן פאבאר דורכ-געמאכט מינדעסטענס איין שטעפע מיליטער-שטייער-גרייטונג און נאכ'ן פאבאר אין זעלבן שטייער-יאהר אין משך פון וועניגסטענס 6 חדשים ווייטער גענומען אנטהאלטן אין מיליטערישער צוגרייטונג, (4) ארבייטסלאזע, רעגיסטרירט אין די בעטערענדיג-מלוכה'שע אקטען אויב זיי וועגן אין געגעבענעם יאהר מינדעסטענס 2 חדשים געבליבען אהן ארבייט.

אין וואס פאר א פארם ווערט גענומען מיליטער-שטייער?

מיליטער-שטייער ווערט גענומען איין צוויי-ע-ליי פארמען. פארמען פון גרונד-מיליטער-שטי-ער פון די פערזענלעכע וועלכע צאהלען נישט קיין חכמה-שטייער. דער גרונד-מיליטער-שטייער-בע-טרעפט: פאר די פערזענלעכע פון קאט. צע — 10 זל. יעהרליך. פאר די פערזענלעכע פון קאט. דע — 15 זל. און פאר די פערזענלעכע פון קאט. צע — 20 זל. יעהרליך. און אין פאקט פון א צושלאג צו חכמה-שטייער.

איבער דער דורכגעפירטער ביכער-קאנטראל אויף דער בקשה דערלאנגט אין משך פון 14 טעג איין-טערלינג נישט קיין שטעמפער-אפצאהל. אין פאל, ווען אזא בקשה ווערט דערלאנגט נאכ'ן 14-טאג'יגען טערמין, אונטערלינגט זי זיך צו שטעמפער-אפצאהל אין דער הויך פון 3 זל. פון דער ארויסגעגעבענער אין אזא פאל אפ-שריפט ווערט גענומען שטעמפער-אפצאהל יז 2 זל. פון בויגען.

מיליטער-שטייער

פון ווען אן איז מען מחויב צו צאהלען מיליטער-שטייער?

די פליכט צו צאהלען מיליטער-שטייער הויפט זיך אן פון 1 יאנואר פון נעכסטען קאלענדאר-יאהר ווען דער צאהלער איז איבערגעטראגען געווארען אין רעווער, לאנדשטורם אדער אנערקענט געווארען פאר גענצליך אונטערגענוגען צו מיליטער-דינסט.

ווען הערט מען אויף צו צאהלען מיליטער-שטייער?

מיליטער-שטייער הערט מען אויף צו צאהלען מיטן מאמענט ווען מ'ווערט גערעכען אין מיליטער, ווען רעווערוויסען ווערען אלט 40 יאהר, ווען פערזענלעכע פון די איבעריגע קאטעגאריעס ווערען אלט 50 יאהר.

וועלכע מאכט מעסט אויס מיליטער-שטייער?

דעם גרונד-מיליטער-שטייער מעסט אויס די שטאט-פערזענלעכע (מאגיסטראט) און דעם מילי-טער-שטייער אין פאקט פון א צושלאג צום חכמה-שטייער ליגט ארויף דער פרינציפאל-אקט.

רעקורסען

א רעקורס געגען גרונד-מיליטער-שטייער דארף דערלאנגט ווערען אין דער וואקס-וואנדעלונג דורך דער פערזענלעכע פון דער שטאט-פערזענלעכע און משך פון 14 טעג נאכ'ן דערהאלטען די אויסגעשטע-נג אדער צאהל-אויספארענדע.

דאס דערלאנגען א רעקורס האלט נישט אפ די צאהל-פליכט.

געגען מיליטער-שטייער אין פאקט פון א צושלאג צום חכמה-שטייער דערף דערלאנגט ווע-רען א רעקורס אין דער פרינציפאל-אקט דורך דער פערזענלעכע פון דער פרינציפאל-אקט אין משך פון 30 טעג נאכ'ן דערהאלטען דעם צאהל-בעפעלע. אויך אין דעם פאל האלט נישט אויף דער רעקורס די צאהל-פליכט.

הנחות

צו צולייגען אויף ראטעס, שטענען פער-שלעפונג-שטראפען, אפלייגען דאס בעצאהאלען, אונטער-גענצליך אדער פרינציפאל-אקט דורך דער גרונד-מיליטער-שטייער - חוב איז פערזענלעכע די שטאט-פערזענלעכע, וואס שייך מיליטער-שטייער אין פאקט פון א צושלאג צום חכמה-שטייער אין פערזענלעכע פון ערטיילען אפולכע הנחות דער פרינציפ-אקט.

מישן מדרים

שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

ענטאפ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

72

דאס גרויסע פובליקום אין טעאטער האט נישט געוואלט אראפלאזען די טענענען פון דער ביטע, די בעליטערונג אין געווען אנגעווארען. דער דירעקטאר איז געשטאנען הינטער דער ביטע און געדריקט די הנחה פון אידאן:

— איך דאנק אייך, גרויסע מייסטערען, איך בעגרייס אייך מיט אייער שילעריי, דאס האט די וועלט נאך נישט געזעהן. ס'איז באמת אזוי, ווי מיר רעזשיסער האט געזאגט — די צווייטע דאנק.

אידא האט שטילשווייגענד צוגענומען די בע-גרייסונגען, וועלכע האבען צו איהר בכלל נישט געהערט און זי האט צו זי קיין שום שייכות נישט נישט געהאט. זי האט אבער נישט געוואלט פער-ראטען סאבאן און דעריבער האט זי געשוויגען. זאגט דער פרייליך סאבא, אז זי מוז טאנצען אויף „ביס" דעם פאלקס-טאנץ. דאס פוב-ליקום וועט דאך צוטרעגען דאס טעאטער. ס'ליגט דאך אויך אין איהר אינטערעס, אז דאס פובליקום זאל זיך מיט איהר אלויטען בעקענען.

סאבא האט זיך נישט געלאזען לאנג בעטען און ווען דאס פובליקום האט זיך בערוהיגט, האט זי אנגעווארען צו טאנצען דעם פאלקס-טאנץ. אין צווייטער-רוב האט זיך אנגענומען דאסעלבע וואס ערשטען טאנץ, אבער נאך מיט א גרעסערע צוטרעג צו דער קינסטלעריי, ווייל מען האט זיך שוין איבערצייגט וועגן איהר ווערט. אויך נאכ'ן פערזענליגען דעם טאנץ האבען זיך איבערגעוואנדען דינעלעכע וואס פריהער באלד נאך סאבא'ס נומער איז ערקלערט גע-ווארען א גרעסערע הסקה, אין פארגאנגען, מען

דאס שאפט נישט א דירעקטאר אין אזוי ווי א טאטע. פאר איהם דארף מען זיך נישט שו-מען.

האלט זיך אין אפטייעל, הער דירעקטאר, באלד וועט זיך די טענענען איבערשטען און איהר וועט קענען אריינגעהען.

דער דירעקטאר האט נישט געהאט קיין אן דער ברירה ווי צו ווארטען. סאבא האט זיך ווידקליך איבערגעשטען אבער זי האט נאך נישט ערלייבט צו עפענען די טיר, ווילענדיג פערזענליכען מיט אידא א לעגענע ווילע אליין. דאס פראגראם האט זיך ווייטער אנגעפאנגען און איז שוין אהן גרעסערען ערפאלג פאר דער פרישער ארטיסטע-ערשט דאן האט סאבא געהיטען עפענען די טיר און ס'וועגן אריינגעפאלען איין צימער דער דיר-רעקטאר און רעזשיסער.

— אויסגעצייכענט, אויסגעצייכענט, ס'איז גע-ווען וואונדערבאר. איהר ווייסט, אז אלע האבען זיך ארויסגעוואגט מיט דער גרעסערע אנערקענונג פאר אייך. שיינעם אייך פאר א גרויסע קארירער. סאבא האט נישט פערשטאנען קיין איין ווארט פון דעם וואס דער דירעקטאר האט גערעדט אויף ענגליש. איבערגענומען ווען זי וואלט אפילו יא פער-שטאנען איז זי נישט געהיג געווען, אין אייגענען מאמענט צו פיהרען ויכוחים. איהרע געוועזענע געווען שטארק אנגעשטרענגט און זי האט געלעכצט נאך רוח.

— זאג איהם אידא, אז היינט בין איך נישט אויסגעלעבט מיט איהם צו רעדען. איך בין שטארק מיד און איך וויל זיך אויסרוהען.

אידא האט איבערגעגעבען דעם דירעקטאר וואס סאבא האט געזאגט.

— אבער מיר האבען געוואלט איך איינלא-דען צו אונטערברייט. איך רעכען אז די דאמען וועלען אונז נישט אפזאגען.

ווען סאבא האט זיך דערוואוסט, וועגן וואס די דירעקטאר-געזעלעכע האבן דעם וואס זי געזאגט: — א דאנק פאר דער העלפליכער איינלאדונג. אפער איר וועל זי היינט נישט אייננוצען. מאר-

גען וועלען מיר רעדען.

סאבא מיט אידא'ן וועגן אוועק אהיים. דאס האבען זיי זיך געקענט רוהיג אויסשמועסען.

אידא איז געווען איינגעזען וו צומוגעלט. זי האט זיך גארנישט געקענט פארשטעלן, אז סאבא זאל האבען ערשט היינט אין זיך ענדעקט איהר גרויסע קונסט. זי האט געטראכט, אז די בעליטענען פון סאבאן ביז איצט האט נאך גע-קענט זי אפזאגסטעל.

— דין, צוקונפט איז געזיכערט, האט אידא געזאגט, כד אונזערען א געשפער מיט סאבא'ן. אויב אזוי איז דין צוקונפט אויך פער-זיכער.

— וואס מיינסטו דערמיט צו זאגען?

— אי דאס דערמיט גאנץ צווישן אונזער-פיהרען מיין הבטחה און מיין אויפריכטיגען ווילען אז אונזערע וועגען וועגען זיך פליסענדיג צונויף וועגען דעם, אז מיר זאלען זיך איינע פון דער אנדערער שידען.

— אבער סאבא, פארוואס טוטסטו דאס, מיט וואס האט איר זיך ביי דיר פערדנט, אז דאס האט פערזענלעך דין גרויסע און גליקליכע צוקונפט מיט מיין טרויערונגען גורל.

— מ'קען נישט וויסען, וועמענס גורל ס'איז טרויעריגער און וועמענס צוקונפט ס'איז גליק-ליכער. דאס זענען זאכען, וואס ליגען אין געביט פון אנוויסענדיקייט.

— אבער מיר זעהען דאך זאכען, וועלכע קר-מען איצט פאר, וועלכע מיר זעהען פאר אונזערע אויגען. דערווייל הייבסטו דו אן צו מאכען א קארירער און איך זעה נישט פאר מיר קיין צוקונפט.

— איך זאג דאס נישט היילע צוליב קנאה, נאר צוליב דעם וואס איך בין אינגאנצען צונוימעלט פון דעם וואס דא קומט פאר. איך קאן דאך נישט פער-שטענען, אז דאס וואלט מיטמאכאל האבען דערייזעלע און זיך אזא כוח, וועלכער האט דיר געגעבען די מעגליכקייט צו אזא אנגעווארענער קונסט.

(פארשטענדיג קומט)